

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului“, Sibiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI,
(Strada Măcelarilor Nr. 12.)
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

La meserii!

Am avut de multeori prilejul să îndemnăm pe frații noștri dela sate, părinți cu copiii, să se gândească la viitorul acestora încă din frageda lor copilărie, căutând a li-l asigura cât mai bine. Ocupațiunea principală a poporului român a fost și va fi încă pentru multă vreme plugăria și creșterea vitelor. Inmulțirea neamului nostru și neînmulțirea pământului au adus pe mulți în strâmtoare. Și acum părinții cu un singur băiat sau și cu doi băieți, dacă au moșie destulă, își vor ține copiii la moșie. Unde însă sunt mai mulți băieți și mai ales moșia e mică, *părinții sunt datori să caute pentru unul sau doi dintre copiii lor o altă ocupațiune, fie dându-i la școale mai înalte, cece e împreună cu multă cheltueală, fie dându-i la negoț sau la meserii.* Prin aceasta nu numai că asigurăm *tuturor* copiilor noștri un traiu cinstit și tihnit, dar lucrăm tot mai mult și pentru întărirea nației noastre la orașe, pe cari le vom putea câștiga pentru neamul nostru numai făcând să crească tot mai mult numărul orașenilor români, cari nu pot fi alții, decât meseriașii și neguțătorii români, căci cărți români cu învățătură multă în puține orașe se pot strânge în număr mai mare.

Dar nu numai la orașe, ci chiar și la sate un meseriaș harnic o poate duce bine. Iar nouă ne lipsesc meseriașii și la sate încă, așa că și acum mai zace asupra noastră rușinea de-a avea în comună românească meseriaș străin, care de nu e beutor și e cât de cât muncitor, trăește mai bine ca mulți dintre ceilalți locuitori ai satului.

Consistorul român din Sibiu, alcătuit din bărbați, cărora le zace la inimă binele poporului nostru și luminarea și întărirea economică a acestuia, a dat o circulară (o scrisoare către mai mulți), prin care îndeamnă pe Români la îmbrățișarea meseriilor. Cuprinzând circulara aceasta sfaturi prea frumoase, o dăm după cum merită, la locul de frunte al foii noastre.

Iată circulara:

Anul agricol se apropie de sfârșit. În curând vin iarăș zilele de iarnă, în care plugarul nostru își odihnește trupul ostent de munca grea a câmpului. Tineri și bătrâni găsesc în acest timp prilej de întărire și de pregătire pentru ceea ce vor să înceapă la primăvară.

În acest timp părinții trebuie să se gândească cu tot dinadinsul la creșterea copiilor lor, pentru cari au greua datorie dată de Dumnezeu să se îngrijească de ei

până la vârsta în cari singuri se vor putea cârmui.

Dacă observăm mai deaproape ce fac cei mai mulți părinți în privința creșterii copiilor lor după ce aceștia ies din școala poporală, constatăm că foarte mulți părinți nu-și trag bine seama de datoria lor față de copii, pe cari li i-a lăsat Dumnezeu.

Plugarul nostru pare că ar trăi înainte cu trei mii de ani, când educația era pusă în serviciul castelor, face și azi, aproape fără excepție, din toți copiii săi numai plugari. Pământul fiind vecinic același și împărțindu-se între mai mulți copii, ajunge tot mai puțin pe unul — și așa sărăcia e din zi în zi tot mai mare și, paralel cu ea, tot mai mare și nemulțămirea și demoralizarea.

Urmarea e că un însemnat număr de credincioși de-ai noștri, ne mai putând hrăni din petecuțul de moșie pe care îl au, sunt siliți să apuce în mână jalnicul toiag al pribegiei, și s'o ia sau într'o țară străină din apropiere, sau preste mări și țări, în America tuturor năcăjiților. Știți cu toții ce fac în America oamenii noștri: lucrează până se istovesc pentru a-și putea plăti datoriile de acasă. Mulți din ei se prăpădesc pe acolo, — mulți se strică. Dar aproape toți sunt siliți, pentru a putea trăi, să se apuce acolo de alte lucruri, decât acelea pe cari le știau de acasă. Acolo nu-i mai pune nimeni la plug, ci-i înfundă în fabrici, unde trebuie să învețe cele mai grele și cele mai primejdioase meșteșuguri, după cari, la câțiva ani se aleg cu pieptul slăbit și cu oasele băgate în boală. Și în vreme ce ei duc povara cea mare, în căldurile cele cutropitoare, Neamțul și Englezul, cari au învățat din copilărie câte un meșteșug, stau la o parte, dau porunci și iau plată întreită și încincită.

Iată cum fac alte popoare, cari își trag seama cu cele ce au de făcut! Popoarele luminate își dau copiii la meserii, după ce ies din școală, și-i pregătesc astfel pe toți pentru a putea trăi o viață mai ușoară și pentru a putea trăi la ei acasă, lângă frați și lângă surori.

Au pentru noi nu e destul de largă această țară, — au nu ne e ea destul de scumpă? Aceasta ne-ar putea-o spune numai aceia, cari trecând preste ocean, au înmulțit cu lacrimile lor apele sărate ale mării! Au nu cumpărăm noi totul dela străini, au nu străinii ne fac nouă toate lucrurile, pentru cari îi plătim cu bani grei, — au în orașul în jurul cărora trăim, nu sunt atât de puțini negustori și meseriași români? Noi plecăm la America și lăsăm ca în satele și orașele noastre să se așeze

străinul, care să ne facă el lucrurile trebuincioase, în vreme ce flăcâii noștri se irosec prin fabricile îngrozitoare ale Americii! Să nu fi șosit oare vremea ca să vedem că așa nu mai merge? Tatăl care-și trimite câte 2—3 feciori la America, după ce aceștia și-au petrecut tinerețea acasă, mai de giaba, lucrând la petecul de moșie care n'ajungea pentru atâtea guri, n'ar face mai bine să-și dea un fecior sau doi la vre-o meserie bună și cinstită? Vremurile acelea în cari se credea că Românul nu se pricepe la tainele meseriilor, a trecut. Atâția meșteri români iscusiți au dovedit că noi putem fi cel puțin tot așa de buni pentru meserii, ca și alte neamuri străine. Mai deunăzi a pus în uimire țara întreagă un fecior de țaran, inginerul Aurel Vlaicu, cu iscodirea unei mașini de zburat.

Iată deci că noi suntem tot așa de dibaci ca și alții și avem și mare trebuință de a îmbrățișa meseriile, pentru a putea fi de folos și nouă și poporului și pentru a nu mai sili pe atâtea zeci de mii de inși să se ducă la America, unde să învețe la bătrânețe meșteșugul, pe care ar fi trebuit să-l învețe în tinerețe.

Acum, când o seamă de copii de-ai noștri, cari în lunie au ieșit din școala de toate zilele sau de repetiție, sunt pe cale de a apuca cu toții coarnele plugului, pentru ca mai târziu să apuce cu toții calea Americii, ne întoarcem către voi toți cari păstoriți poporul dreptcredincios al arhidiecezei noastre și vă îndrumăm să sfătuiți poporul a nu-și mai ține toți copiii la plug, ci a-și da pe câte unul și la meserii pentru a putea trăi mai ușor.

Circulara aceasta sunteți poftiți cu toții a o ceti într'una din Dumineci în biserică și a stăruii într'o predică asupra acestei împrejurări însemnate. În afară de aceasta să căutați ca cunoștința despre meserii să străbată tot mai mult în popor, pentru ca mai curând de cum s'ar crede să putem ajunge și noi să ne avem meșterii noștri de toate soiurile. Să nu mai fim în starea de până acum, ca până și bisericile și școalele noastre, ba chiar și hainele de pe noi să ni-le facă străinii.

Îndrumăm totodată și pe învățătorii școalelor noastre confesionale, ca la loc potrivit să atragă luarea aminte a elevilor asupra meseriilor și să trezească în ei interes pentru acestea.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 16 Septemvrie 1911. — *Dr. Ilarion Pușcariu* m. p., arhimandrit, vicar arhiepiscopesc. *Dr. George Proca* m. p., secretar consistorial.

O nouă ticăloșie. După cum află „Tribuna“, vicarul dela Orade, fugit în tabăra dușmanului, pregătește o nouă ticăloșie: vrea să silească pe preoții săi, ca să iscălească o adresă de aderență, ca să se adune la Oradea și să facă o manifestație de aderență pentru trădător.

Despre Aehrenthal, ministrul de externe al monarhiei noastre, se vorbește de nou, că ar fi pe ducă, mai ales pentru că arhiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul tronului, e supărat pe el. Aehrenthal e un prieten al guvernelor ungurești, cum a fost și ministrul de război Schönaich. Cu toate că știă, că arhiducele e în contra maghiarizării armatei, prin urmare contra lui Schönaich, îl sprijină pe acesta. Dar la urma urmei Schönaich a trebuit să plece și acum i-ar veni rândul lui Aehrenthal, mai ales, că arhiducele dorește la ministrul de externe un om, care să fie pentru întărirea monarhiei, nu pentru slăbirea ei prin împlinirea poftei nesățurate a neșilor și Jidanilor maghiari.

Impăcarea în dietă. Se vede, că încercările lui Berzeviczy de-a încheia pace între Hederváry și partidele opoziționale din dietă merg greu sau amenință să rămână fără nici un rezultat. De aceea gazeta ministrului de externe din Viena, *Fremden-Blatt* scrie un articol mai lung, în care, după ce le spune, că încercarea de împăcuiere nu va avea ca urmare cine știe ce schimbări, zice: „Opoziția să nu-și facă nădejde, că guvernul lui Hederváry se va clătina. Lucrarea lui Berzeviczy a fost încercarea cea din urmă. Dacă împăcarea nu va izbuti, opoziția va fi răspunzătoare, dacă majoritatea va fi silită să întreprindă alte mijloace“.

Precum se vede o amenințare în toată forma la adresa opoziției.

Cu două măsuri. În luna August am fost dat și noi știrea, că foaia jidovească „A nap“ din Budapesta publicase un articol „Véres emlékek“ (amintiri sângeroase), în care își bătea joc în modul cel mai murdar de casa noastră domnitoare. Procurorul a dat în judecată pe autor, care a ajuns înaintea Curții cu jurați din Budapesta. Curtea l-a aflat însă nevinovat, așa că tribunalul l-a achitat (scăpat de pedeapsă).

Se'nțelege, că dacă un năcăjit scapă, mai ales la beutură, o vorbă necuviincioasă la adresa domnitorului, e aspru pedepsit. Când e vorba însă de Jidani și de gazetele lor, se măsură altminteri.

Inspector școlar special în dieceza Aradului. Urmând pilda dată de arhidieceza Sibiului, consistorul din Arad a hotărât să numească un inspector anume pentru școlile confesionale române din dieceza Aradului. Hotărârea aceasta e un semn de înaintare pentru învățământul nostru.

Jidanii la școlile secundare din Budapesta. De preste 40 de ani conducătorii naționalității maghiare au acaparat toate așezămintele statului și ale comitatelor pentru Maghiari și... Jidani. Aceștia s'au grăbit să se declare patrioți maghiari, arătându-și patriotismul mai ales prin cele mai murdare înjurături la adresa naționali-

tăților. De vre-o câți-va ani încoace, pedeapsa lui Dumnezeu a început să-i ajungă însă pe Maghiari, căci de multe ori nu mai încap acum ei de Jidanii veniți cei mai mulți din Galiția. Aceasta se vede mai bine în Budapesta, unde la școlile secundare de stat (gimnazii, școlile reale) din 8244 elevi înscriși sunt 3673 Jidani, adică 45 la sută (aproape jumătate). În gimnaziile de fete sunt din 790 eleve 400 Jidane, adică preste jumătate! Dar sunt în Budapesta gimnazii, unde numărul Jidanilor e de preste 71 la sută!

Biciul, pe care l-au întrebuințat conducătorii Maghiarilor până acum împotriva noastră, se întoarce acum în contra poporului maghiar, ai cărui fii nu vor mai ajunge încurând să încapă de Jidani.

Mișcarea națională a Șvabilor e tot mai mare. Într'un sat nemțesc Szeghegy vrednicul țaran Filip Iansen adună odată pe săptămână pe țărani, ca să se sfătuească cu ei în privința celor ce se întâmplă în țară. Se'nțelege, că în locul prim vorbii de nedreptăți, ce se fac Șvabilor (și tuturor celorlalți nemaghiari) în comună și comitat, dar mai ales în privința școlilor. La adunările acestea mai mult în familie se sfătuiau și asupra mijloacelor, ce trebuie întrebuințate pentru a se apăra contra dușmanului limbii materne. Tot proprietarul Filip Iansen a publicat și răspândit o broșură numită „Deutsch-ungarischer Katechismus“ (Catehismul germano-ungar), în care luminează pe Șvabi și-i chemă să se trezească din amorțeala națională. Procurorul din Szabadka s'a spăriat grozav de aceste „agitațiuni“, de aceea a dat poruncă să se confişte (să se ia dela oameni) toate broșurile (de va putea pune mâna pe ele), iar contra vrednicului Iansen și a tovarășilor lui a pornit proces de agitație. Aceste prigoniri nu-i vor spăria însă pe Germani, cari vor duce mai departe lupta contra asupririi.

Bugetul.

Ministrul de finanțe, în înțelegere cu ceilalți miniștri, face în fiecare an, cu cel puțin șase luni înainte de începerea anului următor, un fel de socoteală despre veniturile și cheltuielile, ce crede, că le va avea statul în anul viitor. Fiecare ministru arată ce sume de bani îi trebuie, de pildă cel de culte (biserici) și învățământ, ce-i trebuie pentru acestea, cel de războiu ce-i trebuie pentru armată și așa mai departe. Ministrul de finanțe face socoteala, ce venituri are statul și dacă din veniturile acestea poate împlini toate cererile tuturor celorlalți miniștri. Dacă nu se pot împlini mai taie din ele, iar dacă miniștri zic, că trebuie neapărat să se cheltuească cât cer ei, atunci se măresc dările, fie cele directe (cum e darea pe pământ, pe meseriași, negustori ș. a.), fie cele indirecte (taxele pe petrol, zahăr, tabac, taxele de călătorie pe căile ferate ș. a.).

Pentru anul 1912 socoteala e aceasta:
Venituri 1 miliard 852 milioane 747 mii 661 cor.
Cheltuieli 1 „ 852 „ 694 „ 998 „
așa că rămâne în casa statului 52 mii 663 cor.

Bugetul pe anul 1912 e cu 146 milioane mai mare decât cel din anul acesta.

De unde scoate ministrul plusul acesta (suma mai mare)? De bună samă, că tot de pe spatele noastre. Dar și acum se

vede din nou, că guvernul Ungariei nu e al poporului, ci al gentrilor, al domnilor și domnișorilor. Din dările de consum și beuturi (dări pe cari le simțim mai greu noi cei cu averi mici, pentru cari câteva coroane sunt o sumă mare, căci e muncită greu), vrea să scoată ministrul de finanțe cu 21 de milioane de coroane mai mult, ca în anul acesta (un milion e o mie de mii de coroane, un miliard e o mie de milioane). Din dările directe, adică cele după averea nemisătoare încărcată cu datorii, vrea să scoată cu 8 milioane și jumătate mai mult, din tabac cu 20 milioane și jumătate mai mult. Într'un număr trecut am arătat, că în ce privește tabacul s'au scumpit iară numai soiurile mai eftine, pe cari le fumăm noi poporul. Dela căile ferate vrea să scoată în anul 1912 cu 55 milioane mai mult. Cum însă? Așa că vom plăti biletele de călătorie și transportul mărfurilor mai scump. Se'nțelege, că ceice trimit mărfuri în vagoane întregi, adică negustorii cei mari jidani și proprietarii cei mari plătesc taxe mai mici. Dar pentru sărac toate sunt mai scumpe într'o țară, unde stăpânirea e numai în mâinile unora și nu a poporului, care să aibă dreptul de vot universal, egal, secret și după comune.

O pildă ne arată și mai bine vitregimea, nepăsarea guvernului față de țărănime. Pentru creșterea vitelor s'au prevăzut numai un milion de coroane mai mult, dar pentru căutarea de gazuri prin pământ 1 milion și jumătate, iar pentru societățile de navigațiune pe mare două milioane! Și trebuie știut, că de aceste 3 milioane și jumătate se vor folosi numai Jidanii!

Cu ce ne vom folosi noi Românii din acest buget? Aceasta o știm de mai înainte. Din milioanele pentru învățământ, pentru noi nu se va face nici o școală națională românească, iar unde totuși se va da și se dă ajutor, se face cu gândul criminal de-a ne maghiariza școala, adică de-a ne țineă mintea în întunec. Din milioanele pentru agricultură și creșterea vitelor, partea cea mai mare e tot pentru proprietarii mari, iar ce rămâne pentru popor, e numai pentru naționalitatea maghiară. Maghiarii sunt singurii, cari capătă pământ, vite de prăsilă. Milioanele pentru industrie sunt iarăși mai întâiu pentru fabricanții cei mari, iar de rămâne ceva pentru cei mici, e tot pentru meseriași maghiari. Așa e la toate ministeriile: pretutindeni o nedreptate strigătoare la cer.

Numai Sașii, cele două sute de mii de suflete (noi aproape patru mii de mii!), se bucură de bunăvoința guvernului. Biserica lor capătă un ajutor anual de 346 mii de coroane, pentru clădirea gimnaziului săsesc din Sibiu li-se dau 400 de mii, pentru cel din Sighișoara 350 de mii, pentru cel din Mediaș un adaus de 83 de mii de coroane. Aceștia sunt însă niște bani murdari, căci nu sunt dați pentru că Sașii ar avea drept la ei ca cetățeni ai patriei, ci pentru că ei au fost totdeauna supușii tuturor guvernelor din Pesta și au votat cu ascultare de câne chiar și legile îndreptate contra naționalităților.

Așa ceva nu poate face un popor conștii de însemnătatea lui și ca număr și ca putere, cum avem noi Românii. Vor mai trece ani, până să fie dreptate în țara aceasta. Dar dreptatea aceasta vrem să ni-o câștigăm luptând, nu târându-ne.

Adunarea poporală dela Belinț.

Aceasta adunare s'a ținut Dumineca trecută în 9/22 Octomvrie. Au luat parte preste 3000 de persoane. Meritul bune reușite al acestei adunări îl are comitetul aranjator în frunte cu dl protopop *Dr. Gerasim Sârbu*, care a și prezidat adunarea. Românii din o seamă de comune din comitatul Timișului și-a ținut de sfântă datorință, ca să iee parte la adunare. Au fost reprezentate comunele: Belinț, Topolovețul mare, Ictar, Șuşanoveț, Chisetău, Șuștra, Babșa, Sâlha, Gruin, Teș, Coșteiu etc.

Dintre fruntașii noștri mai de seamă din apropiere și depărtări mai mari au luat parte: *Dr. Ioan Suci* din Arad, ca reprezentant al biroului comitetului național, *George Popovici* protopopul Lugojului, *Dr. V. Braniște*, *Tit Hațieg*, *Dr. P. Maier* și *Dr. C. Brediceanu* din Lugoj, *Dr. A. Cosma*, *Dr. I. Adam*, *Dr. V. Mezin*, *R. Cărbăș*, *Dr. P. Cioban*, *Dr. C. Doboșan*, *Dr. I. Mezin* din Timișoara, *Dr. V. Mercea*, *I. Olariu* și *I. Popovici* din Buziaș, *Dr. L. Georgevici* din Receaș și alți mulți preoți și învățători în fruntea poporului.

La gară oaspeții au fost primiți de o mare mulțime de popor, în frunte cu corul din Chisetău. Dela gară au plecat cu toții la biserică, unde dl protopop Sârbu, însoțit de patru preoți, a făcut sfânta slujbă. După eșirea din biserică dl Sârbu a dat un prânz în cinstea oaspeților străini.

Adunarea s'a deschis la 2 ciasuri după ameazi, înaintea caselor dlui protopop, unde era așezată o tribună mare cu trei mese.

Primul vorbitor este dl protopop *Sârbu*, care amintește o parte mare din năcazurile noastre, prin cari am trecut de veacuri încoace. Oratorul zice, că greșala noastră a fost și este, că n'am avut încredere în noi înși-ne, credință față de ai noștri și am fost lăsători față de străini. Dar a sosit vremea, ca să ne vedem de ale noastre, să ținem la olaltă, să fim cu încredere noi între noi și cu credință față de conducătorii noștri, căci numai așa ne vom putea primi drepturile, ce ni se cuvin în patria noastră.

După dl Sârbu vorbește dl *Dr. Ioan Suci*, care aduce salutul celor din fruntea partidului, adică dela domnii *George Pop de Băsești*, *Dr. T. Mihali* și *Dr. V. Lucaciu*, cari sunt împiedecați a putea lua parte la adunare.

Mai vorbesc apoi domnii *Dr. Caius Brediceanu*, *Dr. Cornel Crăciunescu*, *Dr. Lucian Georgevici*, *Dr. V. Branisce*, *Dr. Aurel Cosma* și cunoscutul țaran fruntaș din Satu mic *Ioan Văsi*.

După ce, în rapoartele noastre dela adunările trecute am scris despre cele spuse de fruntașii noștri conducători, — de astădată dăm pe scurt cuprinsul vorbirii acestui țaran vrednic. Iată ce a zis:

E adevărată zi de sărbătoare pentru noi plugarii, când ne putem aduna în astfel de adunări. Pe aceste vremuri grele, abia o mână de pe o zi pe alta. Singura noastră scăpare e lupta ce a pornit-o pentru câștigarea drepturilor noastre partidul național. De conducerea lui trebuie să ascultăm ca copiii de părinții, cari totdeauna numai pentru binele lor ostensesc.

Când pretindem votul universal, suntem convinși, că acesta ne va aduce libertate egală, cu celelalte popoare, ne va aduce tihna vieții, prin legi mai democratice,

mai bune, făcute cu conlucrarea reprezentanților poporului apăsător de urgia legilor nedrepte. Așteptăm cu dor zorile unui viitor mai pacinic. Căci mai ales noi, economii cari muncim din greu, avem nevoie de pace, ca să ne putem ridica alături de națiunile din apus.

Pentru a dobândi însă, pacea, trebuie să avem și noi, cât de mulți reprezentanți de ai noștri în parlament. Ce-l doare pe Tisza soarta noastră? Ce motive l-ar îndemna să schimbe legile actuale cu legi mai prielnice pentru noi? Ce interes are el să se introducă votul universal? Și abia, când va fi vot universal se va sălășlui pacea în țara aceasta.

Lucru foarte firesc, că Tisza nu vrea să ne întărim. Odată tari, prea ușor i-am putea încurca planurile lui de alcătuire a unui stat unitar maghiar. Noi să ne punem pe picior și să-i strângem cu ușa.

Amintește apoi de corupțiile dela alegeri, constatând, cu multă durere, că mulți Români se vând, subjugăți de slăbiciunea lăcomiei, care-i orbește. Nădăduște însă, că cu vremea se va deștepta poporul, înțelegând ce înseamnă a-și exercia drepturile după conștiință.

De încheiere zice, că scăparea noastră e în înțelegere și sprijin unul față de altul. Singur în comitetul național ne putem răzima. Fiecare popor are dreptul să-și croiască soarta, astfel și noi avem dreptul să ne prezentăm ca partid de sine stătător, sub al cărui steag înrolați să ne ajungem ce dorim.

(Strigăte: Să trăiască!)

Adunarea s'a sfârșit la ciasurile 5, după ce s'a primit din partea celor prezenți o propunere, prin care se condamnă ținuta cârmuitorilor noștri față de noi.

Tisza la Arad.

Săptămâna trecută, Tisza a venit la Arad, ca să le vorbească alegătorilor săi*) despre starea politică a țării, pornind mai ales dela ideea, că trebuie să avem o armată tare. Să vedem însă pentru ce?

Tisza le-a spus celor adunați, că prin împotrivirea la votarea legilor militare pentru înmulțirea armatei. Ungaria și-a pierdut din bunul nume, ce-l avea. „Națiunea“ eră socotită în Europa de foarte cuminte, dar acum s'ar vede, că nu e, pentru că se împotrivesc înmulțirii armatei tocmai când primejdiile mari ne amenință mai ales dinspre Balcani (primejdia unui războiu pentru împărțirea Turciei). Dar împotrivirea aceasta e rea și pentru treburile dinlăuntru ale țării noastre, pentru că „națiunea“ (adecă nemeșii, Jidani și toți paraziții) nu mai poate să se facă temută înaintea naționalităților. Putem oare să facem vreodată, fără armată tare, o politică deplin energică (adecă asupra noastră până la nimicire! Red.) împotriva naționalităților? Și vom putea oare să ne împotrivim cu destulă tărie unor porniri austriace contra Maghiarilor? O armată puternică ne-ar face mai temuți și am fi siguri, că dorințele maghiare s'ar înlăptui cu ajutorul ei. În Austria nu se bucură nimeni de legile din 1867 (dualismul, prin care naționalitățile

*) Ca să nu să mai întâmpile demonstrații uni contra lui Tisza, el n'a venit cu trenul anunțat; afară de aceea în teatrul maghiar de vară, unde se ținea adunarea, au fost lăsați să intre numai funcționarii, Jidani și ceilalți mame-luci cunoscuți credincioși ai lui Tisza.

din Ungaria, au fost date legate în stăpânirea unei singure naționalități Red.), fiind că ele însemnează biruința ideilor de stăpânire maghiară. Tot mai sunt unii oameni, cari se gândesc la o monarhie unitară (adecă o Austrie mare, Red.). O idee greșită (zice Tisza), pentru că soldații se vor însufleți numai dacă armata își va deschide larg porțile pentru simțământul național (tocmai ce cerem și noi, dar poarta să se deschidă pentru simțământul național românesc, slovăcesc, german etc., nu numai pentru cel jidano-maghiar! Red.). Maghiarii au câștigat, zice Tisza, mult și până acum pentru maghiarizarea armatei. Să nu poftescă totul dintr'odată, ci să aștepte cu răbdare „plinirea vremii“.

În partea a doua a vorbirii, Tisza vorbește despre obstrucție și urmările ei rele.

Din celece am dat mai sus din vorbirea de sus a lui Tisza poate vedea și cel mai îngust la minte, că Tisza, care din când în când vine cu minciuna dorinței de-a ne împacă pe temeiul egalei îndreptățiri a rămas ceea ce a fost și va fi totdeauna; cel mai îndârjit apărător și muncitor al maghiarizării, care este o crimă ca și omorul trupesc, reprezentantul celui mai spurcat șovinism, care lucrează pe toate cărările să scoată și din armată egala îndreptățire a naționalităților, înlocuindu-o cu înstăpânirea unei singure naționalități, a celei maghiare. Tot mai avem însă nădejde, că acolo sus se mai găsesc oameni luminați, cari vor împedea maghiarizarea armatei. Altminteri într'adevăr, că două din trei părți ale armatei nu se vor mai putea însufleți, când e vorba de a apăra patria. Ce vor face, vor face numai din datorie, dar nu din dragoste. Și de așa ceva să fească Dumnezeu monarhia.

Dela despărțămintele „Asociațiunii“.

Despărțământul Hațieg și-a ținut adunarea generală în *Boatarul-de-jos*, deodată cu *Reuniunea învățătorilor români gr-cat.*

După sfânta liturghie și întâia ședință a reuniunii învățătoresți, dl *Dr. G. Suci* deschide adunarea printr'o vorbire frumoasă despre scopurile Asociațiunii și îndeamnă pe toți să se înscrie membri, fie ordinari, fie ajutători, dovedind astfel rîvna pentru cel mai mare și mai frumos așezământ cultural al nostru. După ce s'au cetit rapoartele, se vizitează frumoasa expoziție de lucruri țărănești, deschisă în școală după îndemnul și stăruința d-nei preotese R. Raca și a d-soarei învățătoare Elena Olteanu. Dela dnii *Dr. Suci* (10 cor.), *Dr. I. Hica*, *Dr. V. Frențiu*, *Dr. I. Radu*, *N. Muntean* și *N. Oprea* (câte 5 cor.), *Dr. C. Popescu* (4 cor.), *P. Popov* (3 cor.) și *A. Marienescu* (2 cor.) s'au adunat 44 cor., cu cari au fost premiate țărancele *Ana Veran* (10 cor.), *Dumitra Raca* (6 cor.), *Maria Toltiș* (4 cor.) și alte 8 țărance (cu câte 3 cor.). — S'au înscris 18 membri ajutători (cu 2 cor.) și câțiva ordinari.

Seara a fost teatru, jucându-se piesa poporală „*Nicolae Vulpea*“ de *R. Muntean* spre mulțumirea întregului public. După teatru joc vesel, în care pagubă, că s'a văzut numai o domnișoară în portul nostru țărănesc.

Despărțământul Vârșetului (Bănat) și-a ținut adunarea generală în Gătaia. Au luat parte mulți preoți și învățători precum și o mulțime de țărani vrednici din comunele Semlacul mare, Ferendia, Clopodia, Gherteniș, German și Percosova. Oaspeții, în frunte cu părintele protopop Traian Oprea și dl Dr. Vasile Meșter, au fost întâmpinați la gara din Gătaia de poporul de-acolo cu frunțașii lui, părintele G. Gașpar, dl Simion Popescu, directorul băncii, care a muncit mult, ca adunarea să reușească cât mai bine. Părintele protopop Oprea, în vorbirea de deschidere, a arătat însemnătatea cea mare, ce o are *Asociațiunea* noastră pentru cultura și luminarea poporului român. Părintele A. Corcea a vorbit foarte frumos despre *Nicolae Iorga* ca povățuitor al poporului, arătând cu pilde din scrierile acestui mare bărbat al neamului, cât avem noi de-a-i mulțumi. Dl *Petru Bizerea* a vorbit cu multă pricepere și pe înțelesul poporului despre *Creșterea copiilor*, dl *P. Rămneanțu* tot așa despre *urmările stricacioase ale beuturii*. Dl *A. Mihuț* a ținut o conferință despre *pomărit*, arătând lămurit ce izvor de câștig e pomăritul pentru noi.

Director a fost ales din nou părintele protopop, un bărbat, care a muncit pentru înaintarea noastră de-acolo cum puțini sunt alții în alte părți. În toate comunele din protopopiatul Vârșetului, poporul a ridicat salariile învățătoresți la suma cerută de lege, *fără ajutor dela stat*. Toate școlile au clădiri bune, așa că inspectorii străini nu pot zice nimic. Să trăească și să muncească încă mult!

Sfințiri de biserici.

Biserica din Săcel (lângă Sibiu). În ziua de 1 Octombrie n. a fost sfințită biserica gr.-or. din Săcel. Înalt Prea Sfinția Sa, mitropolitul *Ioan Mețianu* n'a luat în băgare de seamă oboselile împreunate cu bătrânețele și ca un bun părinte al nostru a ținut să sfințească în persoană noul lăcaș pentru preamărirea lui Dumnezeu în limba noastră românească. Însoțit de P. C. Sa vicarul Dr. H. Pușcariu și de domniile asesori consistoriali *Nicolae Ivan*, *M. Voileanu* și *L. Tritean*, apoi de părintele protopop Dr. I. Stroia, a venit în comuna frumos împodobită, fiind întâmpinat de un banderiu de călăreți la hotarul comunei, cari prin graiul dlui N. Bucșa salută pe înaltul oaspe. La intrarea în comună a fost așteptat de o mulțime mare de popor, preoți, învățători, în frunte cu părintele protopop al tractului, apoi notarii în frunte cu primpretorul cercului. După cuvântările de salutare din partea căpeteniilor și răspunsul dat de I. P. Sf. Sa și după o mică pauză se face sfințirea apei slujba sfințirii, la care a cântat corul teologilor din Sibiu sub conducerea dlui N. Ignaton.

La sfârșitul slujbei dumnezeiești, I. Pr. Sf. Sa ține o cuvântare plină de învățături scoase din viața de toate zilele, arătând puterea credinței, însemnătatea cea mare a sfintei biserici și amintește și de binefăcătorii, cari au dat, din darul dat lor de Dumnezeu, pentru clădirea acestei biserici. Cei mai mari binefăcători ai ei au fost frații *Gligor* și *Ioan Danu*, cel dintâiu dăruind 13 mii de cor., al doilea 7000 cor., cu totul 20,000 cor.

După ce a cetit molitvele de deslegare la mormintele câtorva familii frunțașe, a

vizitat câteva case din sat, apoi a primit mai multe deputațiuni venite să salute pe I. P. Sf. Sa. A urmat apoi masa, la care s'au ținut mai multe vorbiri.

Sară a fost *concert* dat de corul teologilor din Sibiu și de corul mixt (amestecat, băeți și fete) înființat de harnicul învățător G. Miha. Cântările s'au cântat foarte frumos, spre deplina mulțumire a publicului. După concert a fost *joc*, dela care n'au lipsit nici „Călușorul“ și „Bătuta“, conduse voinicește de vătavul Bucșa.

Biserica din Vima-mare (comit. Solnoc-Dobâca). Sfințirea acestei biserici s'a făcut prin Rev. domn canonic Ioan Velle din Gherla, însoțit fiind de părintele protopop al Dejului Ioan Boroș și 16 preoți. Pe lângă poporul din comună, au luat parte la serbarea aceasta frumoasă și o mulțime de Români din jur, bravii alegători ai deputatului nostru, dl Dr. T. Mihali, care în ziua aceasta se afla la adunarea poporală din Timișoara. Sfințirea s'a făcut cu multă frumusețe de preoțimea adunată, apoi Rev. domn canonic a ținut o predică îmbărbătătoare, arătând, cum în trecut legea și limba noastră strămoșească ni-au păstrat-o simbolul câtorva bisericește de lemn și îndemnând pe Români să țină cu sfințenie la moștenirea strămoșească. Laudă apoi poporul din Vima, care prin cruțare a strâns cele de lipsă pentru a-și clădi o biserică frumoasă.

La masă s'au ținut câteva cuvântări însuflețite. Frumoasă a fost cuvântarea Doamnei Eleftera Dr. T. Mihali, care a închinat pentru sănătatea și viața îndelungată a preasfințiților noștri arhieriei Ioan Mețianu, Victor Mihali, Dumitru Radu, Vasile Hossu, Miron Cristea și I. Pap.

Doamna Dr. Mihali a dăruit 200 cor. pentru fondul bisericesc.

Stiri politice din străinătate

Războiul italo-turc. Trupele italiene debarcă (coboară din corăbii) mereu în Tripolis, fără să găsească vre-o împotrivire serioasă. Telegramele au vestit niște ciocniri între puținele trupe turcești și italiene, dar fără să se verse mult sânge, cel puțin după cum spun Turcii. În Turcia frământarea e tot mai mare. Căpeteniile de Arabi din Arabia, cari până acum erau revoltați contra Turciei, să îmbie să vină cu cetele lor în ajutorul Turciei amenințate. E vorba doară de războiul mohamedanilor contra creștinilor răpitori. Din Sudan (o țară întinsă în partea de mează a Egiptului) Turcii au primit dela un principe mohamedan înștiințarea, că el e gata să pornească cu 150 de mii în contra Italianilor. Despre Mehmet-el-Șerif (așa îl cheamă pe principele acesta) se spune, că el are o avere în bani de 25 milioane coroane și 200 de mii de vite.

Intr'aceea Turcia mobilizează tot mai multă armată și-și întărește granițele dinspre Bulgaria mai ales, apoi țărmurile Mării-Adriatice, temându-se să nu fie atacată de Italia din partea aceasta. După cum am mai spus, războiul acesta e cam șod, căci armatele dușmane nu se pot întâlni. Turcia a mai declarat, că va oprî ori-unde va putea toate corăbiile, cari au cu ele arme, haine și orice fel de lucru, care s'ar putea folosi în războiu. În Turcia au început să înființeze societăți, cari să propovăduască ura contra Italianilor.

Puterile cearcă și acum o împăciuire, dar Turcia nu vrea să dea nimic, Italia iarăși declară, că din Tripolis nu iese cu nici un preț.

Primejdia cea mare zace însă în puținta unui războiu în Europa.

Portugalia. Incercarea celorce doresc reînființarea regatului portugez n'a izbutit. Trupele regalștilor (ale celorce țin cu fostul rege) au fost alungate din Portugalia.

China. În China a izbucnit o revoluție, uriașe, cum e și țara aceasta de 450 de milioane. Ca să priceapă și cetitorii noștri mai bine cauzele, dăm câteva amănunte din geografia și istoria Chinei. Țara aceasta mare se întinde din mijlocul Aziei până la marginea de răsărit a continentului, adică până la Oceanul (marea) liniștit. O parte de ea e în clima stămpărată, altă parte ajunge până înspre clima ferbinte. Țara e foarte bogată în tot felul de cereale (și mult orez), pomi, tufa de teiu, tot felul de animale, minerale. Locuitorii sunt Chinezi, mai toți păgâni, și la partea de meazănoapte Mongoli și Manciu. Aceștia din urmă au cucerit înainte cu vre-o 200 de ani China, așa că familia domnitoare e din neamul Manciu. Cuceritorii au pus mâna pe domnie, pe toate slujbele și au chinuit și altminteri pe poporul chinez, care are o cultură veche de 4000 de ani, mai veche decât a Europeanilor. Chinezii au inventat (iscodit) cu mult înainte de Europeanii fabricațiunea hârtiei, compasul (arătătorul drumului pe mare și prin pustii), praful de pușcă, tiparul și altele. Văzând, că din țara lor mereu rup bucăți străinii (Englezii, Rușii, Francezii, Japonezii) au început și ei să trimită mii de tineri la școlile cele mari din Europa și din Japonia, au chemat ofițeri europeni și japonezi, ca să-i învețe măestria războiului, cum e în armatele din Europa. O parte dintre Chinezii emigrați în Japonia și America (Statele-Unite) au pregătit de mult revoluția, care a izbucnit acum și a cuprins toată China apuseană și cea de meazăzi. Trupele deprinse de ofițeri străini au trecut de partea revoluționarilor, de asemenea poporul. După cum declară căpeteniile din America, revoluționarii vreau să prefacă China într'o republică uriașe.

Ce scriu alte gazete?

„Românul“ (Arad). Au reușit oare Maghiarii să-și înmulțească neamul măcar cu *Evreii*, cari altminteri se prefac mai preste tot a fi patrioți maghiari, ba vreau să întrecă chiar pe patrioții adevărați și de obârșie de-aici din țară? Statisticile nu prea dovedesc o mișcare adevărată de cuntopire. În luna lui Iunie din acest an, de pildă, au fost în tot regatul Ungariei 14,232 de căsătorii; din acestea căsătorii între creștini și Evrei au fost în număr de — 56; iată o dovadă, care vorbește destul despre separatismul (deschilinirea), în care, cu tot patriotismul lor maghiar, Evreii se țin și mai departe. Dar au primit *limba* maghiară! Da, au primit-o, și le-a fost foarte ușor, căci n'au avut s'o schimbe cu limba lor *națională*, pe care n'o mai vorbiau, când au cinstit cu numeroasa lor colonizare Ungaria, ci tot cu o limbă *străină*, cu o nemțască stricată, pe care desigur nu aveau nici o pricină să o socotească mai bună, decât cea maghiară. Dar încolo?

Scrisori dela sate.

Dorite nepoate!

Intre noutățile scrise în epistola din urmă îmi spui despre o înmormântare pompoasă (mare și frumoasă) a unui poporan de acolo.

Par'că știu ce spese mari s'au făcut cu aceea înmormântare, mai cu seamă, că creștinul era din familie bogată. Dar în urmă nu numai bogații fac acestea spese zădarnice, ci chiar și cei mai săraci. Ba de multe ori cu bani împrumutați.

Toate se fac, că așa s'a pomenit din părinți și e rușine dacă nu se ține de datină.

Acestea spese zădarnice sărăcește poporul nostru! Uite nepoate, chiar și pe la noi pe o înmormântare cheltuiesc preste 100 floreni, ba chiar și cei mai săraci 50—60 floreni.

Apoi cei mai mulți le fac acestea parade cu bani împrumutați, fie că și-or vinde vaca din jug, fie că și-or pune zălog un pământ, poate care le ține casa cu bucatele de lipsă preste an.

Cu vorbele că așa-i datina să scapă, când vrei să-l abați dela acestea spese.

Mânca-o-ar pândalnicu datină! Că de asta nu să dezbară, dar de altele, pe cari au trebuit să le țină le-au uitat de mult!

Uite nepoate, portul străbun de ce și Pau lăsat pe celea mai multe locuri? In locul opincii de ce poartă niște cisme ca cofele de mari sau păpuși domnești? Crătințele de ce sunt înlocuite cu rochii de mătasă și poalele de ce le fac din jolj din boltă și nu din cânepă țăsută cu mâna?

La acestea întrebări zic pe domnie, că așa-i moda!

Moda e cum o face omul. Hainele de acum sunt mai slabe și mai scumpe, pe când cele făcute cu mâna sunt mai trainice. Asta o văd ei destul de bine, dar „așa-i moda“.

Apoi pe o înmormântare mai de mult să cheltuia 10 floreni și nu 100 floreni. Un litru de vin și vinars era cu 8—16 cruceri și nu cu 60—80 cruceri.

Mai de mult pomana era o binefacere pentru săraci, azi e batjocură pentru găzdaci. Azi să chiamă la pomană nu săracii, căroră le stimperi foamea, ci să cheamă neamurile și bogații: oamenii de cinste, cari n'au lipsă de mâncări și beuturi și cari nu zic din inimă un „Doamne primește“, ci mai mult fiindcă aceasta vorbă încă e obiceiul la pomană.

Azi nu merg în priveghiu ca să privegheze mortul, ci merg de să joacă în cărți în bani și beau până dimineața. Apoi zău, de vom întreba pe cutare bătrân, că așa era mai de mult? acela să încrucișează de celea ce vede acuma. „E lumea de apoi, domnule“, — îți zice bietul bătrân.

Pomenele de acuma ne strică oamenii și ni-i sărăcește, de aceea să ne trudem să le scoatem din datină. Avem noi și datini frumoase, pe cari ar trebui să le ținem în popor, dar datinele cari strică avem a le lăpăda. Noi ne trudem ca să fim oameni culți și bogați: ne trebuie bogăție și cultură, iar nu sărăcie.

Doi-trei morți la o casă fac pe cei rămași săraci, dacă fac cheltuielile de azi. Ce folos că-mi voi hrăni neamurile cu mâncări

și beuturi, de cari n'au lipsă, dacă îmi vând vaca din jug și laptele din gura copiilor?

Vezi, nepoate, la acestea trebuie să ne gândim nesmintit cum și în ce chip să le stărpim din popor!

Dacă nu ne vom trudi ca să scoatem poporul dela spese zădarnice, atunci vom avea un popor sărac, ș'apoi lipsa te căciulește. Și noi vrem să ne ridicăm și nu să ne dejosim! Asta ni-e ținta!

Și dacă asta o vrem trebuie să lăpădăm ce-i rău și să îmbrățișem ce-i bun!

Celea rele să se spele,
Celea bune să s'adune!

Cei cu dare de mână în loc de pomana trecătoare mai bine ar face o cinste școalei ori bisericeii, care și așa e foarte recunoscătoare față de aceia cari o cinstesc.

Au nu bagi de samă, că mulți oameni de bine din pătura inteligentă, în loc de cununi la morți, face daruri pentru săraci ori fondurilor menite pentru ajutorarea școalelor și bisericilor? De ce să nu facă și poporul așa? Mai puțin cheltuește și mai bună ispravă face!

Lucră necontentit, dorite nepoate, pentru stărpirea relelor din poporul nostru și fă să îmbrățișeze ce-i bun și folositor și atunci ți-ai împlinit datorința ce o ai față de neam.

Să ne vedem cu bine!

Dascălul Chimu.

AVIZ.

Călimdarul Poporului pe 1912 apare în zilele prime ale lunii Noemvrie. Comandele se primesc deja de acum. Prețul unui exemplar este 40 bani, trimis prin poștă 45 bani. Revânzătorii primesc rabat însemnat. Nimenea să nu-și cumpere călimdar, până când nu vor vedea „Călimdarul Poporului“, care cuprinde o seamă de articole folositoare, apoi o mulțime de chipuri, poezii și tablouri foarte frumoase. Partea calendaristică și târgurile de țară încă sunt schimbate, completate și rânduite din nou.

„FOAIA POPORULUI“

este

cea mai veche, mai bună și mai ieftină foaie pentru poporul nostru.

Cuprinsul ei, foarte bogat și variat, este anume întocmit pentru trebuințele țărânului român.

Numeri de probă se trimit la cerere ori-cui gratis.

Abonarea se poate face cu începutul fie-cărei luni și costă:

Pe un an întreg	4 cor. 40 bani
Pe o jumătate de an	2 „ 20 „
Pentru țările străine	11 „ anual

(după cum stă scris și în fruntea foii).

Iar de acum până la Anul-nou căl. vechiu costă 1 coroană.

Lățiți deci „Foaia Poporului“ preste tot locul, ca astfel să o putem face și mai bună!

Literatură și știință

La o propunere.

*Se propune 'nființarea
Unui fond; — te temi băiete?
Care se ajutoreze
Pe țărani cu cărți, gazete...*

*Ideia e cât se poate
De sublimă, dar 'mi-e frică,
Că tot dându-ne părerea,
Va veni un meșter strică.*

*Și va propune altceva,
La car' iar se cer păreri,
Și-ocupați cu cea mai nouă
Vom uita pe cea de ieri!*

*Deci acum, când îndrumarea
Ne a dat-o „Călătorul“,
Aflase-va oare omul
Care să ne dea motorul?*

Răspunsuri...

*M'a 'ntrebat un ușuratic:
„Ce te 'nspiră de tot scrii?“
I-am răspuns: „Mă 'nspir de tine
„Când te văd că faci prostii!“*

*Un lenes, pe-aceiaș urmă,
Tot asemenea mă 'ntreabă.
I-am răspuns: „Mă 'nspiră-aceia
„Cari nu sunt de nici o treabă!“*

*Tot așa și un obraznic
Vrea să afle ce și cum.
— „Mă inspiri, ... când nu'nroșește
„Nasul tău nice decum!“*

*Mai pe urmă un fățarnic
Vrea să știe și el taina.
— „Mă inspir de tine frate
Când te văd cum întorci haina!“*

Petru O. Orlățanu.

Coranul,

cartea sfântă a mohamedanilor.

Toate popoarele cu o cultură mai înaintată (afară de Chinezi și Japonezi) sunt monoteiste, adică se închină la un singur Dumnezeu. Sunt trei religii monoteiste: cea mozaică (Evreii), cea creștină și cea mohamedană (mai ales Turcii, Arabii, Persii ș. a.). După cum se vede după numirea lor, fiecare își are numele dela o persoană: cea mozaică dela Moise, căruia i-a dat Dumnezeu cele zece porunci pe muntele Sinai, cea creștină dela Christos, fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul nostru, cea Mohamedană dela Mohamed, care a început învățătura lui cea nouă la anul 622 după nașterea lui Christos. Fiecare din aceste religii își are cartea ei sfântă, în care sunt depuse învățăturile fiecăreia. Jidanii au Testamentul vechiu, noi creștinii pe acela, dar mai ales împlinirea legii, care e sfânta Evanghelie și Apostolul, iar mohamedanii Coranul. Despre acesta vrem să povestim ceva cetitorilor noștri, și mai ales despre părțile acelea din el, cari se ocupă de Domnul nostru Christos, pe care și mohamedanii îl cinstesc foarte mult și nu-l hulesc, cum fac Jidanii.

Coranul e scris în limba arabă și însemnează cetire. In el sunt cuprinse, în

versuri, toate învățăturile date de Mohamed, care e socotit de mohamedani prorocul cel din urmă și cel mai mare. Coranul cuprinde și învățături, pe cari noi creștinii nu le putem primi, căci sunt protivnice învățăturilor din evanghelie și rânduelilor bisericii noastre. Dar și el cuprinde învățatura cea mai frumoasă a Domnului: *să iubesti pe Domnul Dumnezeu tău și să iubesti pe deaproapele tău.*

Să vedem însă, ce spune Coranul despre Isus Christos.

Pentru mohamedani, Christos e cel mai mare proroc al lumii, pentru că el a făgăduit cele mai mari minuni. Pe când Mohamed, după ce a murit, a intrat în putreziciune și zace până azi în mormânt, toți teologii mohamedani mărturisesc cu credință, că Christos n'a căzut pradă putreziciunii și că se găsește și cu trupul în raiu.

Mohamed le spuse credincioșilor săi că Isus s'a născut în mod minunat, lângă trunchiul unui palmier, din Fecioara Maria, care era sora lui Aaron și fiica lui Imram. Iudeii ar fi început să vorbească de rău pe Maria, mama lui Isus, dar dumnezeescul prunc a început să protesteze din leagăn încă pentru nevinovăția mamei sale apărându-i cinstea.

Isus e și pentru Mohamed un mare profet, căci a fost în stare să facă minuni, ce nimeni altul n'a putut să le îndeplinească.

Intre altele Isus a creat din lut un porumbel, el a dat lumină ochilor orbilor, a trezit din somn de moarte adormiți și a făcut să se pogoare din cer o masă ca „semn și ospăț“.

Isus a fost trimis anume de Dumnezeu, de sus, în lume, pentru îndreptarea ei prin Evanghelie. Întărit și sfințit de harul de sus, dela Tatăl său ceresc, el a fost vestitorul semnelor timpului. El a prezis, că după el va veni un alt profet, al cărui nume va fi Ahmed.

Iudeii și-au pus în gând să-l răstignească, dar Dumnezeu le-a zădărnicit mișeleștile lor planuri căci ei au răstignit pe un altul, dar nu pe însuși Isus Christos. Marele și sfântul Isus Christos trăește și azi și e acum în ceruri. Credincioșii lui creștini, l-au dumnezeit și-l consideră în întreită față de „Tată, Mamă și Fiul“. La ziua judecării va veni din nou pe pământ, va ucide pe Antichrist, și pe porci, va sfărâma crucea, și va desființa dările ce apasă pe nenorocii săi credincioși. Ca împărat ce va deveni va fi un suveran drept, blând; va domni 45 de ani se va căsători, va dobândi copii, și va muri în orașul Medina, unde va fi îngropat între mormintele lui Abu Bekr*) și Omar**) în vecinătatea lui Mohamed.

În cap. IV, v. 155 și 156 din Coran se se mai vorbește despre moartea lui Isus: „Și noi am blestemat pe Iudei pentru necredința lor în Isus, pentru că și-au bătut joc groaznic de Maria și pentru că au zis: „Noi am ucis pe Mesias, pe Isus, fiul Mariei, pe Trimisul lui Dumnezeu! Dar ei nu l-au răstignit pe el, ci pe un altul“.

După cum se vede, sunt multe învățături greșite despre Mântuitorul nostru, dar pe altă parte vedem, că și mohamedanii îl cinstesc, de aceea îi socotim mai apropiați de noi, decum i-am socotit pe Jidanii, cari au numai batjocură pentru Evanghelia noastră.

Pentru adevăr.

Di Dr. Lupaș a răspuns la articolul meu despre „Biblioteca populară a Asociațiunii“ folosindu-se de arma neadevărului și a insultelor. Cu toate că redacția și-a făcut observările ei la acel răspuns, dreptatea cere, ca să mi le fac și eu, autorul articolului. Ca să poată judeca cetitorul, voi pune față'n față părțile principale din ceea-ce am spus eu și din aceea, ce răspunde dl Dr. Lupaș.

Eu am zis:

1. „A scrie pentru popor e în adevăr o artă grea. Dovadă autorul broșurii, care a scris o lucrare istorică cu un stil destul de clar și fluent pentru inteligenți, pecând . . . . . pentru popor lasă mult de dorit“.

2. „Istoria ne arată lămurit, că popoarele, cari au primit datinele, limba ori și numai așezăminte impuse de alt popor, au perit. Laudele aduse poporului roman de renegatul scârbos sunt minciuni infame dela un vânzător și nici decum „adevăruri istorice“, iar ceva mai înainte, „dacă le-am primi, am putea fi liberi sub jugul pașnic“.

3. „Cele scrise pe pagina 56 despre Domițian sunt descrieri pornografice“.

4. „Din cauza aceasta broșura nu are loc în biblioteca populară, ci în una cetită de oameni cu studii mai multe“.

5. Din modestie nu mi-am pus numele.

Di Dr. Lupaș zice:

1. „Lungimea ei (adecă a propoziției de 16 $\frac{1}{2}$ rânduri) nu împedecă nici de cum înțelesul. Poporul nostru e cu mult mai inteligent decât autorul articolului“.

2. „Cuvintele lui Rutilius Numantianus sunt adevăruri curate. Numai o imaginație bolnăvicioasă ori o logică perversă poate să scoată din acelea cuvinte încheierea, la care ar vrea să ajungă autorul“.

3. „Cuvintelor „sburdări trupești“ în nici un dicționar din lume nu li se dă înțelesul, pe care vrea să-l forțeze colaboratorul d tale“.

4. „Se pare, că autorul articolului ar dori să desființeze . . . . . „chiar întreaga bibliotecă a Asociațiunii“.

5. Autorul articolului *nu ar fi avut motiv să se ascundă* sub pseudonimul „Dela-margină“, fiindcă și așa îl cunosc. Nici simpaticul urechiat din fabulă nu s'a putut ascunde deplin în pielea leului“.

»Răspunsul adresat dlui Bratu, care se crede chemat a da îndrumări de ordin cultural, literar etc.

Să lămurim părerile, armele și scrisele unui învățător dela sate și a unui protopop și fost profesor.

1. După ce s'au împărțit broșurile la țărani îndemnați de mine să le cumpere și după ce le-au cetit, am chemat trei dintre ei, ca să vad, pricepu-le ori ba. Cea dintâiu propoziție, de care s'au poticnit, a fost tocmai cea de 16 și jumătate rânduri. Când erau la sfârșitul ei, uitaseră începutul. Propoziția lungă am desfăcut-o în șase propoziții mai scurte, le-am dat spre cetire la alți trei țărani, de asemenea inteligenți cu cei trei, și le-au priceput. Iată dovada! — Am spus, că, ceice vor să scrie pentru popor, să nu se ieie după gradul de cultură a Românilor din jurul Sibiului, de pildă a Săliștenilor, căci între aceștia și țărani din alte părți, ori chiar din Bihor, unde locuiesc eu, e o deosebire mare. În necunoștință de cauză, omul orbit de patimă întrebunțează în răspuns ca dovadă *insulta*, crezând, că astfel răstoarnă un adevăr.

2. Eu n'am susținut, că vorbele renegatului nu ni le-ar spune istoria, nici n'am contestat rolul cultural al Romanilor. Am zis, că părerile unui renegat nu trebuie date ca vrednice de urmat. Și aci întortocherea adevărului din partea d-lui Dr. Lupaș și *insulte*.

3. Cu privire la cele scrise despre Domițian întrebunțează iară arma neadevărului. În carte nu zice numai „sburdări trupești“, ci „sburdări trupești nu numai cu muieri, ci și cu prunci“. Poporul nostru într'adevăr nu cunoaște astfel de perversități sexuale, dar acum se va interesa să afle, ce sunt acelea. Și în cazul acesta partea principală a răspunsului e insulta, ceea-laltă fiind neadevărul.

4. Eu am ostenit pentru răspândirea bibliotecii Asociațiunii. Dacă toți, cei chemați, ar fi ostenit atâta, biblioteca ar avea 30—40 mii abonați. Și aci părerea e o suspiciune fără bază, făcută din rea credință din partea d-lui Dr. Lupaș. Cine doarește a cunoaște simțămintele mele față de Asociațiune și lucrările ei, cetească articolul meu din Nr. 23 al „Foi Poporului“ cu titlul „Iubileul Asociațiunii“ semnat de „V. S.“. Am susținut și susțin, că Asociațiunea să nu facă concurență altor tipografii românești cu „călindare“. Asociațiunea, în cadrele ei, nu poate împărtăși prin călindarele sale unele momente de interes pentru popor, care le pot împărtăși celelalte calendare. Toate foile noastre, cari încă au merit la răspândirea bibliotecii, își au tipografiile proprii, cari dau călindare cu conținut destul de potrivit pentru popor.

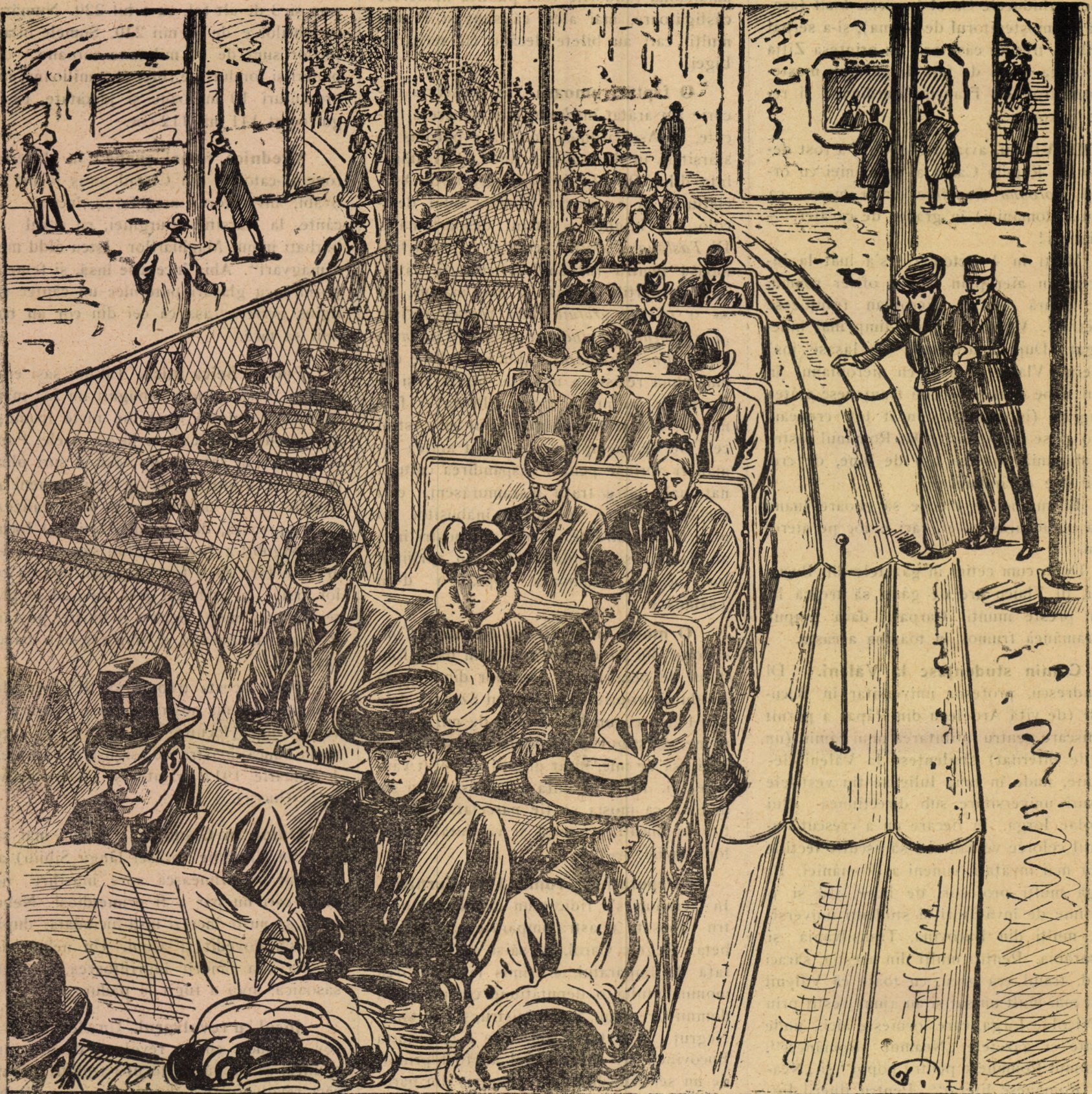
5. Deși — după părerea sa — cunoaște autorul articolului, *insultă* și pe dl Bratu. Neînțelegerile — personale ori politice — dintre d-nii Dr. Lupaș și Bratu la urma urzii nu ne interesează pe noi cetitorii ori colaboratorii din ținuturile mai îndepărtate așa de mult, încât să ne facă plăcere, văzând pe un fost profesor și acum protopop, cunoscut de noi ca un istoric, folosindu-se de arma neadevărului și a insultelor, pentru ca să răspundă unor observări cuviincioase, făcute de cei-ce trăim cu țărani. Noi, preoții și învățătorii dela sate, propovăduim deadreptul țărănilor aceea, ce cărturarii noștri mai mari află de bun pentru popor. Tot noi avem însă și datoria și și dreptul, să ne spunem în mod cuviincios părerea cu privire la tot, ce privește cultura țărănilor, ai căror frați suntem. Iar în ce privește pe dl Bratu, știm, că dânsul a săvârșit o faptă națională mai mare decât un scriitor de câteva cărți, căci a desrobit o tipografie și o gazetă românească din lanțurile unui străin de neamul nostru, ceace n'a putut face nici un „doctor“ dela 1903 încoace!

Isbucnirile pătimase ale d-lui Dr. Lupaș contra noastră, a cărturarilor dela sate, ne arată însă un lucru trist: unii „domni“ de-ai noștri, cari, fără supărare, tot miroasă a „cojoc“, au ajuns să ne desprețuiască și insulte mai rău decât o fac străinii, tot domni, dintre cari mulți se apropie altmintrelea de noi. Eu unul voi continua să-mi fac datoria, spunând totdeauna ce cred, că e bine pentru neamul meu dela țară, fără să împrumut însă stilul d-lui Dr. Lupaș, pe care un om cu bunăcreștere ori necondus de patimă, nu-l poate primi.

Vasile Străuț,
învățător.

Călătoria în New-York pe sub pământ.

— Tren în forma unui trotoar mișcător. —

Americanii din New-York se ocupă cu gândul, ca să construiască un fel de tren pe sub pământ. (Trenuri pe sub pământ se află în mai multe orașe, chiar și în Budapesta, dar cum e plănuț cel din New-York nu există încă nicăierea). Acest mijloc de călătorie (ca în New-York) a fost ceva senzațional la ultima expoziție universală din Paris (unde a fost făcut de probă) în anul 1900. Nu e vorba adevărat de un tren, ca acelea, pe cari le cunoaștem noi prin cele multe părți, ci de un fel de *trotoar* (așa se numește locul pe de latură stradelor din orașe, pe unde se preumblă domnii) *mișcător*. Trotoarul acesta e mereu în mișcare, adevărat nu stă nici când în loc. Intrarea la tren e foarte ușoară și fără nici un pericol. Până când ajunge cineva în tren, trebuie să treacă peste niște trepte (un fel de podine, ce sunt oable cu intrarea în tren). Nu e deci de lipsă

nici a te urcă în sus, nici a te coborî jos în tren. Bine înțeles, până când ajunge omul sub pământ, adevărat acolo pe unde umblă trenul, trebuie să se coboare pe niște trepte, ce duc în pământ ca într'o pivniță. Acest tren va lega o parte a orașului New-York, numită Manhattan, cu un tren ce umblă tot pe sub pământ și prin unele locuri pe sus, afară din pământ, în cealaltă parte a orașului.

Chipul nostru ne arată felul cum e făcut planul acestui tren. În dreapta, sus în colț, se vede locul pe unde publicul iese și intră la tren. Lângă stâlp se vede cassa, de unde se scot bilete. După aceea se văd cele trei podine (ca un fel de trepte), cari se învârtesc, una mai încet, iar cea de lângă tren mai iute. Aceste podine nu sunt nici mai sus, nici mai jos ca trenul-trotoar. Publicul, ținându-se cu mâna de sulurile de fier, se poate pune în tren fără frică. Iar trenul, care are forma unui trotoar, se

mișcă mereu înainte. Oamenii se așază frumos pe scaun, și fiecare își scoate gazeta sau o carte, pe care o cetește până la locul, unde se dă jos. (E de observat, că în orașele mari parte mare din public cetesc gazetele pe tren și pe tramvaiu). În partea din stânga a chipului se vede trenul care umblă în cealaltă parte.

Mulți se vor întreba: Dar de ce fac oamenii trenuri pe sub pământ? doar vor mai fi având loc destul pe pământ? Răspuns e acesta: În orașele mari e atât de multă lume pe strade, încât de multe ori — de pildă dimineața, la amiază și seara — abia poate merge omul pe unele strade din mijlocul orașului. De aceea s'au gândit ca să facă trenuri și pe sub pământ sau de acelea, cari merg pe sus, prin aer, ca pe un drum ce ar sta tot pe stâlpi, la o înălțime de 6—7 metri. (Un fel de pod care nu se mai isprăvește).

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 26 Octombrie n.

Căsătoria viitorului moștenitor.

Viitorul moștenitor al tronului Austro-Ungariei, arhiducele Carol Francisc Iosif (așadară nu moștenitorul de-acuma), și-a serbat Sâmbăta trecută căsătoria cu prințesa Zitta de Parma, fiind de față Impăratul, moștenitorul tronului Francisc Ferdinand și regele Saxoniei.

DI Vlaicu, aviatorul nostru, a fost decorat de Regele Carol al României cu ordinul *Coroana României* (mai mare ca Steaua României) în gradul de cavalier. — Felicitări!

Măști în 4 Octombrie s'a luat la întrecere în aeroplan cu un ofițer român, care sbură într'un aeroplan francezesc (Blériot). Vlaicu a zburat timp mai îndelungat. După aterizare (se lăsase jos) ofițerul, Vlaicu a făcut cu aeroplanul în jurul și pe deasupra celui francezesc atâtea viragiuri (întorsături), încât toți credeau, că o să se ciocnească. Dar Românul nostru își stăpâniă paserea așa de bine, de credea că e o rândunică.

În curând va începe să zboare luând încă un tovarăș cu el, căci e loc pe aeroplan.

După cum cetim în gazetele din București, dl Vlaicu are de gând să treacă în zbor peste munții Carpați, dacă timpul va rămâne frumos în toamna aceasta.

Cămin studentesc la Văleni. Dl Măndrescu, profesor universitar în București (de viață Ardelean din Râpa) a pornit o mișcare pentru înființarea unui cămin (un fel de internat) studentesc la Vălenii-de-Munte, unde în luna Iulie se țin vestitele cursuri universitare sub direcțiunea dlui Nicolae Iorga. În fiecare an a crescut numărul celor care veniau aici să asculte lecțiile celor mai învățați oameni ai României. Pe lângă mulți profesori de licee, vin și o mulțime de învățători și studenți universitari, mulți din Bucovina, Transilvania și Basarabia. Pentru mulți din aceștia, săraci fiind, traiul e greu, cu toate că Vălenii sunt mai mult un sat și au ajuns vestit prin dl Nicolae Iorga, care locuiește aici, unde scoate și gazetele „Neamul Românesc“, „Neamul Românesc pentru popor“ și „Neamul Românesc literar“. Pentru tinerii lipsiți de mijloace e vorba să se înființeze un cămin, adică o casă, unde să locuască în timpul cursurilor, ba de se va putea, să aibă și mâncarea.

Nu putem încheia rândurile acestea, fără să tragem băgarea de seamă a cetitorilor asupra unui lucru. Celece se petrec la Vălenii-de-Munte dovedesc din nou, că nu locul face pe om, ci omul face locul. A fost destul, ca dl Nicolae Iorga, care ține în mâinile sale firele unei uriașe munci culturale să se așeze acolo, și Vălenii au dovedit un centru cultural al întregului neam.

La noi încă e destul, ca într'un sat să fie un preot, un învățător harnici și săteni înțelegători, pentruca numele satului să fie pomenit cu cinste la neamul nostru.

Priveghiați! Prin părțile Sighișoarei a umblat dl Dr. Regman, care ar dori să ajungă membru al congresului bisericesc din Sibiu. Domnul acesta e în slujba renegeatului dela Oradea-mare, care s'a dat cu trup cu suflet lui Tisza, deci ar fi o crimă

națională dacă am trimite unelte de-ale lui Tisza în adunările noastre naționale bisericești. De aceea priveghiați!

Numererele din Loteria Ligei naționale se vor trage la 21 Noemvrie anul acesta. La primăvară va fi a doua tragere. În amândouă rândurile vom publica numerele câștigătoare, mai ales, că sunt și la noi mulți, cari au bilete decând cu serbările Ligei.

O faptă frumoasă. Cu deosebită bucurie am arătat într'unul din numerele trecute, că Asociațiunea noastră a pătruns în sfârșit și în *Maramurăș*, unde, prin stăruința d-lui *Oct. Tăslăuanu*, secretarul Asociațiunii, și a câtorva Români buni de-acolo, s'a înjghebat întâiul despărțământ. Dl *Tăslăuanu* a adus acum și o jertfă frumoasă pentru răspândirea culturii naționale în părțile acelea: a luat măsuri, ca să se trimită *gratuit* (fără plată) revista „*Lucașărul*“ la cincizeci de preoți și învățători din *Maramurăș*. „*Lucașărul*“ e cea mai bună revistă a noastră, prețuită și în România, nu numai pentru limba ei frumoasă, dar și pentru cuprinsul ei. Astfel cele 50 de exemplare vor fi tot atâtea lumânări aprinse pentru răspândirea culturii naționale între frații maramurășeni, cari zac, parte mare, sub vălul înăbușitor al unei culturi străine. Cărturarii noștri încă au datoria să răsplătească, prin sprijinul lor, aceasta frumoasă faptă a d-lui *Tăslăuanu*.

O moșie împărțită la Români. Consistorul din Arad cumpărase din banii fondului de pensuni al preoților din dieceza Aradului proprietatea contelui Szapáry dela Sân-Petru cu un milion 200 de mii de coroane. Câștigul după aceasta moșie a fost însă așa de mic, încât preoții au cerut vânzarea ei. Într'o ședință a consistorului s'a hotărât, ca moșia să fie parcelată (împărțită în bucăți, parcele) și vândută țărănilor români.

Deputațiune română la Cernăuți. În Cernăuți s'a ridicat un monument pentru răposata noastră împărăteasă, Elisabeta. Regele Carol, ca să-și arete cinstea față de Impăratul, a trimis la desvelirea monumentului o deputațiune compusă din domni Greceanu, fost ministru, și căpitanul Negruț. În stația Ițcani, care e la granița Bucovinei, cei doi Români au fost primiți de un serviciu de onoare compus din baronul Vesely, locotenentul Forster și căpitanul districtului Suceava, Tarangul. Ajunși în Cernăuți, cei doi Români au fost oaspeții arhiducelui Leopold Salvator, care venise ca reprezentantul Impăratului.

O întreprindere românească. În Gataia (comitatul Caraș-Severin) e pe cale să se înființeze o societate pe acții pentru clădirea unei mori cu aburi. Capitalul va fi de 100,000 cor.

Școala de meserii din Brașov, cu 12 învățători sași și câte unul român și maghiar a avut în anul școlar 1910/11 432 elevi, dintre cari 218 Germani (aproape toți Sași), 176 Români și 38 Maghiari. Cu toatecă în Brașov sunt mai mulți Români decât Sași, încă tot n'am ajuns să-i întrecem pe Sași cel puțin cu numărul învățăcelilor dela meserii.

Mănăstirile din Austria. În Austria sunt 640 mănăstiri cu unsprezece mii de călugări și 2316 mănăstiri cu 27,389 călugărițe.

Mișcarea economică la Sași. În luna aceasta și-au ținut asociațiunea băncilor și tovarășiiilor populare săsești a 25-a adunare generală în Agnita. Cu totul au cele două sute de mii de Sași (cam a 18-a parte din câți Români suntem noi în Ungaria), 173 bănci populare și 44 tovarășii de consum și 3 de alt fel, cu totul 220. Numărul membrilor e de 16 mii 240. Sumele bilanțurilor sunt de 29 milioane coroane; depuneri și fonduri de rezervă 9 milioane, împrumuturi 10 milioane și jumătate, câștigul curat 141 mii 112 cor.

Vrednice femei șvabe. În biserica romano-catolică din Ciadad, oraș locuit de Șvabi, învățătorul maghiaron începuse să cânte, la sfârșitul liturghiei, cu corul de bărbați imnul Maghiarilor „Isten áldd meg a magyart“. Abia începuse însă, și femeile porniră cu glasuri puternice un cântec religios german, așa că cei din cor au trebuit să tacă.

Foc în Șeica mică. Țăranii sași erau tocmai la vîi, când a isbugnit un foc mare în sat. Focul s'a iscat din niște lemnușe aprinse de copii, cari se jucau cu ele. Până să ajungă în sat, au ars case și șuri pline cu bucate și nutreț, așa că bieții oameni au trebuit să se mulțumească să localizeze (să-l oprească, de-a se mai întinde) focul. Mai păgubit a fost un țăran sas, căruia i-a ars tot, fără să fi fost asigurat. Starea celor arși e cu atât mai grea, căci au să plătească bani mulți pentru o moșie, pe care li le-au cumpărat-o și împărțit-o o bancă săsească.

Focul acesta trebuie să deștepte din nou pe oamenii noștri, ca să-și asigure averea contra focului. Să nu uite, că avem acum banca noastră de asigurare, care dela 1 Ianuarie 1912 înainte își începe activitatea (lucru).

Omor în Cisnădie. Oameni mai săraci din Cisnădie (orașel lângă Sibiu) au obiceiul să primească spre îngrijire nebuni, cari nu par a fi primejdioși. Nebunului să nu te încrezi însă niciodată, dupăcum s'a dovedit și acum. Un nebun de-aceștia și-a omorât îngrijitoarea, o biată săsoaică, apoi a fugit la pădure.

Jocul cu revolverul. Un telev din Brașov s'a jucat cu un revolver, despre care spuneă, că l-a găsit. Jocul l-a plătit scump, căci revolverul s'a descărcat și i-a zdrobit degetele dela mâna stângă.

Cutremur de pământ. În Italia, pe insula Sicilia, unde e vulcanul Etna, a fost un nou cutremur de pământ. Până acum s'au scos de sub dărîmăturile caselor 20 de morți și aproape o sută de răniți.

Omorâți de tren. Liniile ferate se înmulțesc tot mai mult. Tot mai multă grijă trebuie să aibă însă și părinții de copiii lor, mai ales la sate, ca să nu se joace pe linie, căci nu arareori se întâmplă nenorociri. Săptămâna trecută, doi copii din satul Prăjani (județul Prahova, România) se jucau pe linie, tocmai când venia trenul. Mecanicul (celce conduce mașina) a dat semnalul (a fluerat), dar fiind acolo un coborîș, n'a putut opri trenul. O mătușă a copiilor a sărit iute și a apucat un copil, dar mașina i-a lovit pe amândoi, așa că biata femeie a rămas moartă pe loc, iar copilul a murit a doua zi. Celalalt a scăpat ca prin minune.

Poporațiunea României a ajuns la 7 milioane 200 de mii de suflete.

Turbarea între vitele din Frâua.

Păzitorii din Frâua băgaseră de samă astăvară, că o vulpe se da la vite și le mușcă. Cam bănuiau ei, că vulpea va fi turbată, dar n'o putură omori. La începutul acestei luni muri o vită, fără să se știe pentru ce. Curând după aceea trebuia să omoare o vită, la care isbugnise turbarea. A doua zi muri o vacă de turbare, iar alte câteva bivolițe încă se îmbolnăviră de boala aceasta grozavă. Se vede deci, că vulpea a fost turbată și boala a isbugnit, după cum îi e felul, mai târziu.

Zăpadă. Munții Făgărașului au fost zilele trecute acoperiți de zăpadă. Turmele de oi au coborât la poalele munților.

Sinucidere. În Jina (comitatul Sibiuului) s'a spânzurat o fată de 16 ani, cu numele Ioana Vingărgan. N'am putut afla cauza acestei sinucideri. La tot cazul ne miră lucrul acesta, pentru că Românului, ori cât de năcăjit ar fi, nu-i este teamă de... viață, știind să înfrunte orice lovituri ale sorții.

De-ale aviatorilor. De mult n'am mai dat știri despre aviatori, cari să se fi prăpădit făcând încercări de sburat. Nu că nu s'ar mai fi întâmplat nenorociri, ci tocmai pentru că sunt prea dese. De o bucată de vreme încoace s'au apucat și muieri să sboare cu aeroplanul, dar nu în tovărășia unui pilot (conducător de aeroplan), ci singure, făcând ele pe pilotul. Cea dintâi femeie-pilot, care a căzut cu aeroplanul, e o domnișoară germană (adecă un fătărău) cu numele Melly Beese. A scăpat însă numai cu niște rane la obraz, căci n'a căzut de sus.

Mâncările în Tripolis. Orice mâncare se începe în Tripolis cu lubeniță (pepeni mari, verzi), care se cultivă în măsură mare în jurul orașului. Ea e cu atât mai prețuită, că înlocuiește și apa, miezul ei fiind foarte apătos. Pentru sărăcime e de multeori unica mâncare dimineața. Cucuruz încă se mănâncă mult, și anume prăjit. Se face și un fel de pâine de grâu și orz în formă de pogace. Când nu e pâine de aceasta, mănâncă roșcove, de cari sunt foarte multe. Roșcovele le iau bucuros și ca merinde la drum. Carne mănâncă puțină, și atunci de bivoli și de oaie. Mai au acolo și curmale foarte multe, o poamă cu miez făinos și foarte dulce. Curmalele sunt foarte hrănitore, așa că oameni mai săraci se mulțumesc cu un pumn de poame de acestea în lipsa altor mâncări.

Un nou atentat în Rusia. Un student a năvălit în vagonul, unde se află principele Trubețcoi, membru în consiliul împărațesc, și l-a omorât cu focuri de revolver.

Atentat contra președintelui Taft. Taft, președintele Statelor-Unite din America-de-Nord, a făcut o călătorie înspre California. Pe șinile liniei, pe care avea să treacă trenul cu Taft, un cantonier (păzitor) a găsit mai multe cartușe (fișaguri) cu dinamită. De nu se găsiu la vreme, cartușele explodau și trenul încă ar fi sburat în aer. Criminalii n'au fost încă prinși.

Evreii din Rusia. Generalul Sușomlinoff, ministrul de războiu al Rusiei, a spus, că Țarul i-a poruncit să alcătuească un proiect de lege, prin care Evreii din Rusia să fie scutiți pe viitor de serviciul militar, în schimb însă să plătească o taxă.

Scoaterea capului pe fereastra vagonului e prmejdioasă. Frânarul Szürös, care făcea slujba pe trenul dintre Hodmezövásárhely și Seghedin, trecând întâia oară cu trenul preste un pod frumos, se plecă înainte pe fereastra unui vagon, ca să vadă, cum e construit podul. Nebăgând de seamă, se lovi cu capul de un stâlp de pod și perzându-și echilibrul (cumpăna dreaptă) căzu din tren. Roatele trenului îi tăiară mâinile și picioarele, așa că nenorocitul muri în curând.

Foc în Constantinopol. În Constantinopol a bântuit din nou un foc îngrozitor, care a prefăcut o miie de case în cenușe. Focul a fost tot în partea turcească a orașului, numită Stambul. Creștinii locuiesc mai ales în Galata și Pera.

Vapoarele Dreadnought (Nu te teme!). Am vorbit în foaia noastră despre aceste vapoare uriașe de războiu, cari costă zeci de milioane unul. Flota engleză (multe vapoare împreună formează o flotă, iar de sunt mai puține o flotilă) a făcut în toamna aceasta manevre. După cum cetim într-o gazetă străină, tunurile de pe aceste vapoare s'au stricat, după ce au dat 80 de împușcături din ele, iar chirasul (învelișul de metal al vapoarelor) a crepat din cauza sguđuirii celei grozave de pe urma împușcăturilor. De se va dovedi aceasta la toate, apoi iară s'au cheltuit sute de milioane înzadar.

O faptă rea. În comuna Predeal (Bran) niște făcători de rele au dat foc averii învățătorului român de-acolo, pricinuindu-i o pagubă de vre-o șase mii de coroane. Cauza acestei fapte urite e de-a se căută în cerțele dintre învățător și oamenii din sat. Învățătorul, care are casă în sat, cerea dela oameni să-i dea, după cum spune de altminteri legea, și bani de locuință. Cereă însă două sute de coroane pe an, iar oamenii ziceau, că-i dau sau locuință sau o sumă mai mică, decât cerea el. Lucrul a ajuns la judecată și oamenii au trebuit să facă o mulțime de drumuri și de cheltuieli.

Fapta săvârșită de unii dintre cei nemulțumiți e urâtă, necreștinească. Noi trebuie să dăm învățătorilor noștri cel puțin atâta, cât cere legea. Dar și învățătorii noștri să ia în samă năcazurile sătenilor și să nu ceară preste măsură, cum a fost și în cazul acesta, unde e vorba de un învățător, care-și are casa lui proprie în comună. Noi cunoaștem mulți învățători cu casă proprie, cari n'au cerut niciodată bani de locuință, cu toată dreptatea și ceară și nimeni nu s'ar putea supăra pentru aceasta. Dar toate cu măsură.

Ingerul păzitor. O femeie, care locuia în rândul al treilea al unor case din Berlin, plecă de-acasă, să cumpere ceva. Acasă rămase o fetiță de vre-o 5 ani. Pe drum își aduse aminte, că a uitat cheia dela ușa gangului, pe care putea să o găsească încuiată la întoarcere. Ea strigă la fată, care se uită pe fereastră, să-i arunce cheia. Fata o aruncă. Cum mamă-sa n'o putu găsi iute, fata se plecă din fereastră, ca să vadă ce face. Atunci își perdă echilibrul (cumpăna) și căzu în afunzime. Vecinii strigară cu toții, mama îngrozită mai avu atâta putere să întindă brațele și să-și prindă fata. Amândouă căzură la pământ. Fata rămase teafără, numai mama se văită de dureri la piept, cari însă îi vor trece curând, după cum a spus doctorul.

Cununie. D-soara Iustina I. Tatu din Sângătin și dl Ioan Gherman din Săliște își sârbează cununia lor Duminecă în 16/29 Octomvrie c. în biserica din Săliște.

Isprăvile unui obuz. Imprejurul Bucureștilor se află mai multe forturi (un fel de cetăți), pe jumătate vârâte în pământ. În forturile acestea sunt tunuri mari, din cari împușcă cu gloanțe numite obuze, lungi de o jumătate de metru. În timp de pace fac deprinderi de împușcat cu obuze de-acestea, umplute cu prav de pușcă. Se întâmplă une-ori, că un astfel de obuz nu explodează și rămâne infundat în pământ, unde a căzut. Doi Țigani, cari umblă după feară vechi, au găsit un astfel de obuz plin între forturile dela Chitila și Mogoșoia. Ei l-au dus acasă, ca să-l golească. După ce au făcut o gaură în obuz, au început să scoată pravul de pușcă. Lucrul mergea anevoie, de aceea au început să lovească cu un fer în obuz, ca să lărgească gaura. Dar au pățit-o bieții Țigani, căci pravul s'a aprins din cauza loviturilor și obuzul a explodat, iar schiile (țandările) lui se împrăștiară în toate părțile. Unele au găurit pereții, altele au eșit prin coperiș. O bucată mare a căzut în grădina Teilor (o crâjmă) și a sfărâmat o masă, alta a trecut într-o viie din apropiere și a ras un rând întreg de vițe cu struguri, o a treia a nimerit pe un nenorocit, care era în curte, omorându-l numai decât. Toate ferestrele dela casele dimprejur au fost sparte, oamenii fugiau îngroziți care'n cătrău, crezând, că e un cutremur de pământ. Cei doi Țigani au fost răniți așa de greu, încât abia ce au fost duși la spital, au și murit.

Când găsește cineva gloanțe de tun, dar chiar și numai cartușe (fișaguri) nedescărcate de pușcă, trebuie să fie cu mare băgare de samă, căci ușor se poate întâmpla o nenorocire.

Ceva din istoria furculițelor. Astăzi ne mirăm, când mai vedem oameni mândând la masă fără furculițe. Și cu toate acestea, Turcii și celelalte popoare din Turcia mănâncă și acum mai bucuros cu mâna, fără să folosească furculițe. Romanii și Grecii cei vechi, oricât erau de civilizați, măncau tot cu mâna. Se'nțelege, că înainte și după masă se spălau bine pe mâni.

Cele dintâi furculițe s'au folosit la curtea împărătească din Constantinopol, înainte de-a fi orașul acesta cuprins de Turci. La anul 995 (sunt preste 900 de ani de atunci) un Venețian bogat luă de nevastă pe sora împăratului din Constantinopol. Acesta introduse în Veneția obiceiul de-a mânca cu furculița, care avea două coarne. Cei mai mulți erau contra acestui obicei, așa că furculița ajunsese unealtă obișnuită la mâncare chiar și în Veneția (oraș pe mare în Italia) numai pe la anul 1360. Numai după aceea a început să se răspândească și prin celelalte țări din Europa apuseană și de-acolo apoi la noi.

Bioscopul Apollo, care se află pe Piața Hermann, continuă a da interesante reprezentatii. În zilele de 30 și 31 Octomvrie n. se va reprezenta din nou *Răstignirea Domnului Isus Hristos*. Aceste frumoase tablouri se predau pentru a doua oară la stăruința publicului din loc, care astăvară atât de mult a admirat aceste vederi, ce ne înfățișează răstignirea Mântuitorului nostru Hristos.

ECONOMIE

Plantarea, cultura și întreținerea viilor.

(Urmare).

Prășila întâia.

Cel mult la o lună după săpat, trebuie să se facă prașila întâia. Prin săpat și ploile de primăvară s'a ușurat creșterea buruienilor, cari împedecă dezvoltarea vițelor. La prașilă săpăm în modul obișnuit pretutindeni, chiar și mușinoaiile și blidiselele din jurul vițelor. Cu prilejul acesta trebuie să afânăm pământul din jurul vițelor, micșorând puțin mușinoiul, așa că locul lăstarului să rămână mai liber și în atingere cu aerul, ceea ce-l întărește mai bine și-l oprește să dea rădăcini.

Stropitul.

După prașilă, vița începe să crească văzând cu ochii. Acum trebuie luate măsuri în contra manei sau a peronosporiei. Lucrarea aceasta trebuie făcută pe la sfârșitul lui Maiu și începutul lui Iunie și constă din stropirea cu o zamă, care se face în modul următor: Se ia un chilogram de sulfet de cupru (vitriol de aramă, o otravă mare) în formă de cristale curate, un chilogram de var nestâns și 100 litri de apă, din care se face un amestec în cantitatea (mărimea) trebuincioasă pentru stropirea întregii vii, adică între 100—500 litri la un hectar (1 jugăr și trei pătrare), după cum adică vița e mai tinără sau mai bătrână.

Sulfatul de cupru se pune într'un săculeț bine legat la gură și se scufundă într'un vas cu apă feartă până ce se topește bine. Apa pentru fiert se ia din aceea, care trebuie să între în amestec. În o altă cantitate de apă se stinge varul într'un vas deosebit. Isprăvind cu aceasta, turnăm în apa rece rămasă mai întâiu sulfatul, apoi laptele de var, mestecând mereu pe măsura, ce se toarnă.

Stropirea se face cu o stropitoare anume, numită pulverizator.

Înainte de-a umplea pulverizatorul, zeama să se amestece mai întâiu bine și apoi să se întrebuițeze. Pentruca ea să și folosească, trebuie să fie împroșcată cât mai fin (mai subțire) și mai deopotrivă pe foi, pentruca să se poată prinde; fiind împroșcată prea tare, se scurge și nu rămâne pe foaie. Stropirea trebuie făcută pe timp frumos și numai după ce s'a ridicat roua și s'a uscat foaia. Stând liniștită 24 ore după stropire, zeama nu se mai spală chiar de ar plouă.

Uneori, după stropirea cea dintâiu, boala totuși se ivește, ceea ce se cunoaște de pe niște pete pe partea de jos a foi, la început albicioase și apoi roșietice, așa că viia pare opărită. În cazul acesta, după 15—20 de zile stropim viia din nou, acum însă luăm 1 și jumătate până'n 2 kg. de sulfat de cupru și aceeaș cantitate de var la 100 litri de apă.

Prășila a doua.

Ori cât de bine am făcut prașila întâiu, tot trebuie să mai facem una pe la sfârșitul lui Iulie, și anume ca și pe cea dintâiu. La prașila a doua, vița, care a crescut mare, se leagă de țărșii dela pichețare. Legarea viței se recomandă mai ales, când e plantată pe coastă și pe locuri ex-

puse vânturilor, căci lăstarii viței fiind fragezi s'ar putea ușor rupe. În locuri cu totul adăpostite de vânturi, vița se poate lăsa și nelegată. Cu ocaziunea sapei a doua se mai dă la o parte din mușinoiul făcut preste vițe, lăsând tot mai liberă fierura altoiului, adică parțea, unde s'a făcut altoirea pe portalțoiu. (Va urma).

Ultime știri.

Episcopul Gherlei.

Zilele acestea se zvonise, că la Gherla ar fi fost numit ca episcop gr.-cat. Prea Sfinția Sa *Dr. Vasile Hosu*, episcopul Lugojului.

Aceasta nu s'a întâmplat însă până acum. Dar se dă cu socoteala mai mult ca sigur, că noul episcop al Gherlei va fi episcopul de acum al Lugojului.

Trăgănarea se zice, că ar fi numai aceea: Episcopul Hosu cere dela guvern 1 milion și 250 mii de coroane, pentru trebuințele bisericilor și școalelor românești din dieceza Gherlei. Ministrul de culte, Zichy, e vorba că i-ar fi promis.

Astfel fiind, denumirea ar avea să urmeze în curând.

Războiul turco-italian.

Până acum nu e vorba de nici o pace. Din contră, Italia a trimis în Tripolis mai multe zeci de mii de soldați. Numărul trupelor italiene, cari au debarcat (s'au dat jos) pe coasta Tripolitaniei se urcă la 60,000 de soldați. Acum Italienii au de gând să înainteze mereu înlăuntrul țării, supunând pe Arabi, cari ar încerca să li se împotrivesc.

O luptă mai mare s'a dat până acum în portul Benghazi, unde trupele italiene s'au dat jos, ca să pătrundă pe pământul Tripolitaniei. Turcii, ajutați de Arabi, au încercat să împiedece debarcarea. A fost un atac mare, dar Italienii tot au cuprins orașul. Arabii s'au purtat însă foarte sălbatic, ucigând și omorând tot ce-au putut, chiar și femei și copii. După unele știri se zice, că Italienii au lăsat 800 de morți, iar Turcii au pierdut 115. Alte știri spun, că au căzut la 2000 de Italieni.

Despre felul cum se poartă mohamedanii cu creștinii, dovedesc din destul următoarele: În noaptea de Mercuri spre Joi, după ce două vapoare italiene au tras primele focuri de tun asupra orașului Benghazi, căpetenia mohamedanilor, Senussi, dimpreună cu mai multe sute de tovarăși, au încunjurat institutul misiunii de acolo. (În acest institut se adăpostesc și se dă învățătura de lipsă mohamedanilor, cari vreau să se încreștineze). Directorul institutului, preotul Umberto, a încercat a liniști pe mohamedani, zicând că se facă cu el ce vor vrea, numai să cruțe elevii institutului. Dar totul a fost zadarnic, deoarece preotul a fost culcat la pământ cu o lovitură de iatagan și trupul lui sfâșiat în bucăți. Aceeaș soartă au avut și copiii dimpreună cu celelalte persoane din institut.

Tot astfel s'au purtat mohamedanii și la un alt azil catolic pentru copii, pe cari i-au ucis dimpreună cu preotul Iosef. Europeanii, cari au alergat în ajutorul copiilor, au plătit cu vieța curajul lor.

După cum se vede, luptele dintre Italieni și mohamedanii din Tripolitania iau întindere tot mai mare. Iar dacă nu se vor întrepune Marile Puteri, cine știe când va fi acolo pace.

Vieța socială

Societatea română din Mediaș, din prilejul sfințirii școlii gr.-or. române, vă invită cu toată stima la *producțiunea corală-teatrală urmată de joc*, ce o aranjază Duminecă, în 5 Noemvrie st. n. 1911 în sala dela hotelul „Traube“. Inceputul precis la 7 oare și jumătate seara. Prețul de intrare: Lojea (6 pers.) 12 cor.; cercle 3 cor.; Locul I 2.40 cor.; Locul II 2 cor.; Locul III 1.60 cor.; Locul IV 1.20 cor.; Loc de stat 1 cor.; Galeria 60 bani.

Program: 1. „Dumnezeul nostru“, cor bărb. de D. Cunțanu. 2. „Pe-al nostru steag“, cor bărb. de T. Popovici. 3. „Dela nord la sud“, comedie într'un act, din italienește de Z. Bârsan. Persoanele: Filipul Andrei Gușu, cont. Paulina, fata lui d-soara Otti Popovici. Valeriu, nepotul lui dl Dumitru Limbășan, rig. drept. Iosefina d-soara Victoria Șanta. 4. „Din șezătoare“, cor bărb. de I. Vidu. 5. „Tot ți-am zis mândro“, cor bărb. de T. Popovici. 6. „Sună buciul“, cor bărb. de I. Simonescu. 7. „Nunta Țiganului“, comedie originală într'un act de Em. Suciu. (Rolul principal să joacă de însuș autorul). După program urmează joc.

Despărțământul Mercurea al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ ține *Adunarea generală* Duminecă, în 5 Noemvrie st. n. a. c. în comuna Poiana și invită pe toți membrii, sprijinatorii și binevoitorii „Asociațiunii“ să ia parte la adunare și la serbările aranjate de comitet. NB. În 5 și 6 Noemvrie st. n. 1911 se vor ține în Poiana și conferențele învățătoarești pe lângă plan special.

Program: Dimineața, la 8 oare serviciu divin în biserica cea mare. Răspunsurile la liturghie le va da „Corul meseriașilor din Poiana“. După serviciul divin adunarea generală a despărțământului Asociațiunii tot în biserica cea mare. La 1 oară d. a. banchet în școala din deal. NB. Insinuările la banchet se fac la domnul Ilie Georgescu, director școlar până în 3 Noemvrie n. a. c. Taxa la banchet 3 cor., iar la cina comună 80 bani de persoană.

Sara *producție teatrală* aranjată de membrii „Reuniunii române de cântări și teatru din Mercurea“, în sala școlii din deal. Se va predă piesa „*Nepotul răsfațat*“ farsă în 5 acte, prelucrată de T. V. Păcățianu. După producțiune *cântări* executate de corul tractual al învățătorilor, apoi *cina comună și joc*. Inceputul la 7 oare sara. Venitul curat e destinat în părți egale pentru biserica din Poiana, Reuniunea de cântări și teatru din Mercurea și Despărțământul Asociațiunii. Prețul de intrare: Loc I cor. 2; loc II cor. 1.50; loc de stat cor. 1.

Poșta Redacției.

»*America*«, *Cleveland*. Intr'adevăr, a fost greșită adresa. De aici a mers însă regulat. Acum s'a îndreptat.

T. S. și M. F. în Viena. Am cetit cu plăcere cele scrise, bucurându-ne că înaintați spre țânta dorită. Dumnezeu vă deie bine! — Pentru a cunoaște mai deaproape și starea fraților asupriți, de acum înainte vă trimitem un exemplar din foaia noastră. Când veți pleca din Viena mai departe să ne avizați, ca să vă putem schimba adresa.

Ioan Neda în O. Adresa cerută este: Victor Tordășianu, Sibiu, strada Bruckenthal Nr. 17.

Cărți și reviste.

A apărut: **Carte de cântece** întocmită pe bază pedagogică și în conformitate cu planul de învățământ din 1911 pentru școlile primare, de profesorul de muzică dela seminariul „Andreian” din Sibiu, T. Popovici.

Cuprinde preste 80 cântece alese din comoara muzicală națională și aranjate cu deosebită îngrijire și e aprobată ca manual didactic de Preaven. Consistor arhidiecezan. — *Partea I* cuprinde cântece în 1 și 2 voci, pentru clasele I—IV; prețul e 60 fil. — *Partea II* cuprinde cântece în 2 și 3 voci, pentru clasele V—VI; prețul e 1 cor. Porto 10 fileri. La comanda de preste 10 ex. se dă rabatul convenit.

Cartea poate fi folosită cu succes și în gimnazii și școli reale inferioare, în școli civile și preparandii.

Se poate comanda la: Librăria arhidiecezană din Sibiu.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după *calendarul vechiu*).

15 Octomvrie: Chezdi-Oșorheiu, Erdea-Sângeorgiu, Iacăsdorf (com. Târnava-mare), Mănăradea, Mehadia, Petrișiu (comitatul Bistrița-Năsăud), Rodna veche, Săvăghisla, (Torda-Szt-László).

16 Octomvrie: Batania, Canija turcească, Vârșet.

17 Octomvrie: Borgo-Prund, Deva, Kékes, Marpod, Papoț.

18 Octomvrie: Agârbici, Bandul de Câmpie, Nadeșul săsesc.

19 Octomvrie: Drașu, Sângeorgiul săsesc.

20 Octomvrie: Ciozven, Cluj.

21 Octomvrie: Arad, Bercaș, Zeteleaca.

22 Octomvrie: Câmpeni, Făget, Ierut, Sighișoara.

23 Octomvrie: Budapesta, Cojocna, Jombolia, Morisdorf, Teaca.

24 Octomvrie: Sacul, Șomortin.

25 Octomvrie: Chendu mic, Cubin, Drag.

26 Octomvrie: Boroșneul mare, Dobra, Năsăud, Teiuș.

27 Octomvrie: Bălcaciu, Beiuș, Ciocova, Ciuc-Sân-Mărtin, Șomcuta mare.

28 Octomvrie: Tășnad.

29 Octomvrie: Baghion, Bodon, Covasna, Mănăsturul ung., Mercurea, Murăș-Oșorheiu, Șarcaia, Șeica mică.

30 Octomvrie: Barot, Cermeiu, Farcașlacă, Gyoma.

31 Octomvrie: Baia mare, Hunedoara, Hundrubechiu.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului”.

69 30—

KALODONT

PASTĂ DE DINȚI ȘI APĂ DE GURĂ

de vânzare la:

PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

O mașină de îmblătit

cu motor de benzină, cu putere de 5¹/₂ cai, nouă numai din toamnă cumpărată, cu masă cu firez, cu dreptul de benzină fără dare, e de vânzare. Informațiuni la administrația foii. 331 1—1

Loc deschis.

Pentru o cură de beut acasă e de lipsă puțin timp și bani! Profesorul Dr. Cantani, renumitul cercetător pentru **boalele de gălbănare** a constatat următoarele: Apa amară naturală **Franz Josef** ajută, dacă e luată cu socoteală, nu numai ca un mijloc ușor de curățire, ci ea regulează pe încetul și funcționarea stomahului în așa măsură, că înlocuiește apele vindecătoare de Carlsbad. Se capătă în toate apotecele și prăvăliile cu ape minerale.

O jucărie de recomandat. Cu privire la sărbătorile apropiate ale Crăciunului, va fi multor părinți binevenită o recomandare, de jucării și anume facem atenți pe cetitorii noștri la lădițele cu petrii de edificat Ancoră, cari escelează între altele și prin aceea, că băeții să joacă cu multă plăcere și nu să urască. E un articol, ce trece dela tată la fiu, prin urmare e un lucru solid, a cărui nume, credem, e cunoscut aproape în toate familiile. Le recomandăm cu căldură ca cele mai bune cadouri de Crăciun. Deoarece înaintea sărbătorilor e mare frecvența în prăvălii, e bine aș procura fiecare un catalog ilustrat dela firma F. Ad. Richter et Comp., Viena, VIII¹, Eitelberggasse 6—14 (Depozit I., Operngasse 16), ca astfel să alegem cele dorite în toată liniștea.

Un excelent potolitor de sete.

Când soarele își revarsă cele mai călduroase raze pe pământ, atunci mai cu seamă acei oameni au a suferi mult de sete, cari, mai ales la agricultură, își exercită profesiunea lor sub cerul liber.

Cine nu știe că apa astâmpără setea numai pentru un foarte scurt timp, băuturile alcoolice însă și o mărește încă, afară de aceasta, luate în timpul lucrului au un efect foarte amorțitor.

Deci cu siguranță va interesa pe cetitorii noștri de a afla, că cu bani pușini se poate prepara din »Enrilo« de Franck 256 7—18

Un potolitor de sete,

care chiar la o întrebunțare continuă, se adevărește în tot-d'auna atât ca gustos cât și ca priincios.

1 kg. din această băutură agreabilă costă împreună cu adausul corespunzător de zahăr numai 3 fil.

Pentru ori-ce informațiuni firma Heinrich Franck Söhne este la dispozițiune cu atât instrucțiunile de întrebunțare cât și cu indicarea acelor domni comercianți, cari țin continuu „Enrilo” în deposit.

O încercare se recomandă foarte călduros.

Cancelaria avocatului

Dr. Stefan Láday

s'a mutat din edificiul „Albinei” în Strada Șaguna (Mühlgasse) Nr. 7.

Nr. 1654/911 not.

327 1—1

Publicațiune.

Comuna Roșia-săsească (Veresmart) dă în arândă în 5 Noemvrie a. c. la 3 oare d. m., locul de pășunat comunal numit „Dreuh”, din 1 Decemvrie n. 1911, până în 1 Martie n. 1912 timpul determinat. Prețul strigării 300 cor. Vadiu 40 cor. Pentru orientare în afacerea aceasta se poate întreba în cancelaria comunală.

Roșia-săsească, în 23 Octomvrie 1911

Primăria comunală.

Nr. 1589/911 not.

320 2—2

Anunț de licitație.

Comuna Beclean din cercul pretorial al Făgărașului își dă în arândă dreptul de cârcimărit în licitație publică, care se va ține în 5 Noemvrie a. c. la 1 oară p. m. cu prețul strigării 1000 coroane, dela care are a să depuna 10% în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile.

Arândă se începe în 1 Ianuarie 1912 și durează 3 ani.

Localul constă din 2 odăi de cârcimă, 1 odaie de boltă, 2 odăi de locuit, 2 pivnițe, și din edificii economice corăspunzătoare împreună cu grădina în estensiune de 1115 st. □

Informațiuni mai amănunțite să dau în cancelaria notarială în oarele de lucru.

Beclean, în 15 Octomvrie 1911.

Primăria comunală.

Nr. 1571/911 not.

328 1—1

Publicațiune.

Comuna Roșia-săsească (Veresmart) licitează pe cale publică la fața locului în 30 Octomvrie n. 1911 la 9 oare a. m. din numita pădure „Fuchsberg” cca 120 metri pătrați lemne de stejar pentru foc. Prețul unui metru pătrat 16 cor. La cumpărare trebuie numni decât plătit. În ce privește licitarea spre orientare se poate întreba la primăria comunală.

Roșia-săsească, în 23 Octomvrie 1911

Primăria comunală.

Banca culturală

instituit de credit

= și economii =

„LUMINA”

societate pe acții

= în Sibiu =

Centrala: Sibiu

Filiile: Murășoșorhei

și Tuda.

Capital social . . cor. 600.000

Fond de rezervă . . » 15.000

Depuneri . . . » 1.250.000

Acoardă împrumuturi

pe cambii de prima bonitate și pe ipotecă cu 7⁰/₁₀₀
pe cambii și obligații cu cavenți cu 8⁰/₁₀₀

fără nici o proviziune.

Primește depuneri:

cu 4¹/₂% cari se pot ridica fără anunț.

cu 5% cari rămân mai mult de 1/2 an la institut, și

cu 5¹/₄% dela corporațiuni bisericesti și dela 10,000 cor. în sus.

330 1—10

Pentru depuneri plătește institutul darea.

Deponenții esteri pot ridica depunerile prin poștă fără spese și pot face depunerile tot fără spese prin cecuri, cari la cerere le punem la dispoziție.

DIRECȚIUNEA.

Prețul bucatelor In **Sibiu** la 24 Octomvrie st. n.:

Orza	Cor. 17,60 până 19,20	de hectolitru
Grâu	13,—	14,40
Orz	10,—	12,—
Ovăz	5,40	7,20
Cucuruz	12,—	13,60
Cartofi	3,—	3,50
Fasole	20,—	21,—
Fână Nr. 3	36,60	36,60 la 100 chilo
" 4	35,80	35,80
" 5	34,60	34,60
Străină	170,—	180,—
Unsoare de porc	160,—	180,—
Sân brut	50,—	60,—
Sân de lumini	76,—	86,—
Sân de lumini topit	100,—	100,—
Săpun	55,—	55,—
Fân	4,—	6,40
Leșane de foc neplutite	8,10	8,20 la met. cub
" plutite	6,70	7,80
Șișt rafinat	2,15	2,20 la litru
Șișt ordinar	2,13	2,15
Carne de vită pentru supă	Cor. 1,40 până 2,—	la chilo
" friptură	1,80	2,—
" vișel	1,20	1,80
" porc	1,56	2,—
Ovăz, 10 bucăți	—,66	—,80
Un păștar de miel	—,—	—,—
Carne de cal	—,80	1,20

In **Budapesta** în 25 Octomvrie st. n.:

Grâu de Tisa 78 chilo	Cor. 11,77 până 12,92	la 50 chilo
" 79	11,87	12,05
" 80	11,97	12,10
Grâu	10,12	10,37
Orz	9,—	9,40
Ovăz	9,60	10,—
Cucuruz nou	9,55	9,70
Unsoare de porc	Cor. 172,— până 176,—	la 100 chilo
Străină	148,—	168,—
Fână de lăptărie C. 146,—	până 190,—	la 100 chilo
" trifoiu	116,—	146,—
Porci îngrășiți pentru untură	C. 1,60 până 1,67	la chilo
" carne	1,60	1,80
Vișel	—,—	—,—

Prețul banilor în 25 Octomvrie n.

	cumpărat:	vândut:
Galbeni	Cor. 11,35	11,44
100 Lei, hârtie	84,90	95,40
100 Lei, argint	93,50	95,—
1 lire turcești, aur	21,30	21,80
1 funt șterlingi englezești	23,90	24,10
100 marce, aur	117,60	118,—
100 " hârtie	117,60	118,—
Napoleon	19,15	19,21
100 Ruble rusești, hârtie	253,50	254,60
100 " argint	244,—	245,—

Bănci de școală folosite

dar încă în stare bună, sunt ieftin de vânzare la

Wilhelm Connerth

321 SIBIU, strada Gușteritei Nr. 53. 2-3

Mare succes

su inseratele în „Foaia Poporului“, unde sunt setite de mii de persoane de pretutindenea, din toate țările și din toate cercurile sociale, atât inteligență cât și popor.

De aceea „Foaia Poporului“ este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări, sumapărări, deschideri de prăvălii și alte instituții, cum și anunțarea a tot felul de mărfuri și articli ce trebuiesc persoanelor singurate sau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOAIA POPORULUI“.

Mare alegere

in

vinuri albe și roșii

291 6— Prețuri moderate.

Că vinurile sunt curate, se garantează

K. Wilh. Jikeli

Sibiu, strada Urezului Nr. 7.

Publicațiune.

Conform §-lui 249 din legea comercială ex. 1875, prin prezența să face cunoscut cumcă *Insoșirea de credit din Șercaiața*, în urma deciziei adunării generale din 6 Septemvrie 1911 licuidează și licuidarea aceleia pe baza rezoluțiunii On. tribunal reg. din Brașov Nr. 7311/911 polg. decurge. Să provoacă deci toți creditorii numitei insoșiri de a-și valida pretenșiunile în termen de 6 luni dela a 3-a publicare în aceasta foaie.

Șercaiața, în 10 Octomvrie 1911.

Direcțiunea
și membrii licuidatori.

Hirdetmény.

Az 1875 évi kereskedelmi törvény 249 §-sa értelmében ezennel közzhírré tétetik, miszerint a *sarkaiczai hitelszövetkezet*, az 1911 évi szept. hó 6-án tartott közgyűlési határozat folytán felszámol és annak felszámolása a brassói kir. Törvényszéknek 7311/911 polg. sz. végzése szerint folyik. — Felhivatnak az összes hitelezők hogy követeléseiket a jelen hirdetések a jelen hírlapban 3 szori közzétételétől számított 6 hó alatt érvényesíteni tartoznak.

Sarkaicza, 1911 évi október hó 10-én.

Az igazgatóság
és Jelszámolok.

§12 3-3

Atelier de croitorie în Săliște.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința onoratului public român din Săliște și jur, că mi-am deschis un atelier de croitorie în

Săliște, în Piață, lângă farmacie,

unde execut tot felul de haine pentru domni și dame, pe lângă prețuri moderate, lucru cu gust și modern.

Rugând onoratul public pentru binevoitorul său sprijin, semnez

Cu toată stima

329 2-3

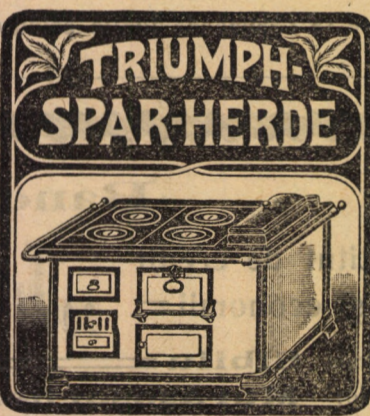
IOAN STEFLEA

În **America** unicul **Depozit de cărți românești** este
Biblioteca Română în New-York

65 St Marks Place.

145 26—

Este dar în interesul fiecărui Român care pleacă sau este în Statele-Unite sau Canada, să ceară marele și ilustratul catalog al acestei singure instituțiuni române care pe lângă tot felul de cărți, note muzicale, și ziare ce apar în România și Transilvania, are și un foarte bogat asortiment de instrumente muzicale; fonografe, gramafoane, plăci și tuburi cu cântece românești, ceasornice de tot felul, giuvaerice, mașini de scris, preparațiuni farmaceutice, articole de toaletă și alte mărfuri de foarte mare trebuință. — Catalogul se trimite fiecărui gratuit. — Se dau tot felul de informațiuni particulare adăugând marcă pentru răspuns. — „Biblioteca Română“ primește și mijloace și trimiteria de abonamente pentru „Foaia Poporului“.

Cuptoare „Triumph“

în toate mărimile și diferitele execuții.

Marca „TRIUMPH“ patent

Catalog se trimite la dorință gratis și franco.

Triumph-Werke Ges. m. b. H.

fabrică de cuptoare și sobe 200 20-35

WELS, Oberösterreich (Austria-de-sus)

Reprezentant în Sibiu:

JOSEF JIKELI, strada Cisnădiei 47.**AVISO!****PRĂVĂLIA DE HAINE**

pentru dame și domni

Josef Schlesinger

198 19—

Piața mare Nr. 22 se află dela 20 Iulie 1911 în

Strada Cisnădiei Nr. 31

4600/1911 fszolg. szám.

818 2-2

Pályazati hirdetés.

Szebenvármegyéhez és a nagydísznódi járáshoz tartozó Felek községben újonnan szervezett segéd jegyzői állásra a pályázatot kiírom. A segédjegyzőnek fizetése 1000 kor. A minősítési okmányokkal és szolgálatteljesítési bizonyítványokkal felszerelt kérvények hozám f. é. november hó 5-ig bedandok.

Nagydisznó d, 1911. évi Október hó 23-án.

Dr. Schuster
sk. főszolgabíró.

Picurii de stomach
de Brády

cu
Maica Domnului de Mariazell
ca marcă de scutire,
și pentru aceasta numite „picurii de stomach de Mariazell“, sunt cel mai bun leac, valorat de 30 ani, contra la orice suferință de mistuire, arsuri de stomach, îngrășare, dureri de cap și de stomach, colică, insomnie, lipsa de sânge, anemie etc. Să capătă în farmacia cu prețul de 90 fileri și Cor. 1-60. 6 sticle cu Cor. 5 40, 3 sticle duble cu Cor. 4-80, expediează franco producătorul C. Brády, farmacia „Regele Ungariei“ ena, I. Fleischmarkt 2. Depou 5.

Să fim atenți la marca de scutire cu Maica Domnului de Mariazell, pachetare roșă și subscrisura, ca pe chipul din clișeu de aci. 28 : 1-25
In Sibiu se află de vânzare în apotecile: A. Teutsch, C. Morscher, G. Fabritius.

Căștigul cel mare eventual 600,000 marce.	Anunț de noroc	Căștigurile sunt garantate de stat.
--	-----------------------	-------------------------------------

Tragera primă în 15 Iunie n.

Invitare la participare la
Șansele de câștig
ale loteriei mari garantate de statul Hamburg în care trebuie să se câștige
9 milioane 841,476 de marce
Căștigul cel mai mare în cazul cel mai norocos
600,000 de marce

resp.	căștiguri à
560,000 marce	300,000 marce
550,000 >	200,000 >
540,000 >	100,000 >
530,000 >	60,000 >
520,000 >	50,000 >
515,000 >	45,000 >
510,000 >	40,000 >
305,000 >	30,000 >
303,000 >	20,000 >
302,000 >	15,000 >
	10,000 >

etc.

In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 de lozuri cu 48,405 căștiguri și 8 premii, așa că aproape

jumătate din toate lozurile câștigă.

Venitele să urcă dela clasă la clasă și căștigul cel mai mare din clasa primă e ev. de m. 60,000 ear cel din clasa 7-a 600,000.

Prețurile oficiale a lozurilor de clasa primă sunt: 317 2-8

Loz întreg 6 M. (7 K)	Loz de jum. 3 M. (3.50 K)	Sfert de loz .50 M. (1.75 K)
--------------------------	------------------------------	---------------------------------

Planul oficios de lozuri provăzut cu emblema statului în care sunt espuse prețurile lozurilor din clasele diferite precum și o consemnare a căștigurilor, îl trimite la dorință gratis și franco. Fiecare participant primește lista oficioasă a tragerilor imediat după trageri.

Căștigurile să plătesc prompt sub controla statului. Comande rog acuma sau cel târziu până la
17 Noembrie n.

Samuel Heckscher sen., bancher Hamburg 36.

Tăiați aici

Comandă la Dl Samuel Heckscher sen., Nr. 1042 bancher, Hamburg 36.

Trimite-mi: { Loz întreg à 6 Marce (7.- K)
{ de jumătate > 3 > (3.50 >)
{ de un sfert > 1.50 > (1.75 >)

Adresa:

Prețul aici alăturat cu mandat } Ce nu-i dorit. }
cu rambursă } să se șteargă.

Berea albă și neagră
din
Bereria dela Trei-Stejari
în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orașe cât și la sate. 107 30-

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu.

Singurul institut de asigurare ardelean

„TRANSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

60 41-

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai efitine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K 5 003,540 78	Starea asigurărilor cu foc K 119.839,992-
Capitala asigurate pe viață achitate	4.834.801-12	sfârșitul anului 1910 viață „ 11.020,266-
	4 571,035-31	Fonduri de întemeiere și de rezervă „ 2.428,317-

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile Direcțiunei, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Persoane versate în Acuișiții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile.

CAROL GÜRTLER

lăcătuș de artă și construcții

Sibiu, strada Gușteriței Nr. 26

recomandă onoratului public interesat atelierul său, unde se execută tot felul de lucrări ce se țin de branșa lăcătușeriei.

Afară de aceea la mine se află totdeauna în depozit

cuptoare de ori-ce mărime și cu diferite prețuri. 48 35-52

Gratis! Gratis!

Noua listă de prețuri ilustrată despre

Lădițele cu pietri de edificat, ANCORĂ
și lădițele de poduri, Ancoră

a apărut tocmai acuma. Ea este o carte prețioasă de informație pentru acei părinți, cari vreau să cumpere pentru copii lor renumitele fabricate originale. Transportul franco dela firma F. Ad. Richter și Comp., liferanții reg. de curte, Viena, XIII/1, Eitelberggasse 6-14 (Depozit I., Operngasse 16). Lădițele cu pietri de edificat, Ancoră să află în toate prăvăliile de jucării: să se primească însă numai lădițe cu marca „Ancoră“.

O curte cu casă

constatatoare din două odăi, culină, pivniță, două grajduri și grădină de un jugăr, se dau în arandă. A se adresa la fața locului: *Sibiu, strada Lemnelor (Holgasse) Nr. 24.* 309 3-3

Birou de informații.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în Budapesta birou de informații și

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în răstimp de 2-3 zile ori și cui, resolvând toate chestiunile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesi în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. Olariu,

Budapest, Lajos utca No. 141, III/19.

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspundă pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop să ofere îndeosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI“.

Informații să dau și comande să primesc la administrația FOII POPORULUI.

Liberă de boală lipicioasă

rămâne orice curte în care la nutremânt se folosește **MASTIN**. Până astăzi mijlocul de îngrășare a lui Dr. v. Trnkoczy este primul. Produce animale sănătoase, grele și frumoase. Se capătă în orice prăvălie sau prin poștă dela producător: Apotecar Trnkoczy în Laibach, Austria 5 pachete Cor. 3.50 franco.

Vinuri de masă escelente,

litru cu 52 și 60 fileri la cumpărare de cel puțin 50 litre ofere negustoria de vinuri

JOSEF SCHULTZ

Sibiu, strada Urezului 20.

TUSA

răgușeala și catarul le vindecă mai bine **Bomboanele Pemete** ale lui Réthy

La cumpărare trebuie avut de grijă și să se ceară anume bomboane Réthy, de oarece sunt multe imitațiuni, cari nu ajută nimic.

Prețuri: 1 cutie 60 bani. De vânzare preste tot locul.

300 Coroane plătesc celui-ce ar mai căpăta vre-odată durere de dinți ori îi va mirosi gura după-ce va folosi a; a de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fil. Ed. Bartilla-Winkler Viena 19 1. Sommergasse 1. In Sibiu; în farmaciile: în Piața mare 10; în Piața mică 27; strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Ocnei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gușteriței și str. Cisnădiei In Bistrița: farmacia lui Herbert. Sebeșul-săseș, farmacia Lederhilger; Sighișoara: farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu să poate căpăta, trimit 3 sticle cu 5 cor. 80 fil. franco

Mașina de cusut din recolul al 20-lea.

Cumpărați din prăvălii numai dela firma noastră și dela agenturi.

SINGER Co. mașină de cusut societate pe acții.

La cerere primește ori cine gratis un catalog despre instruirea cusutului pe albituri.

A apărut:

Advocatul poporal

Îndreptar pentru poporul român

De Dr. Dionisie Moldovan, avocat în Sibiu.

— Ediția a doua. — 384 pagini 8°. — 311 3-5

Prețul broș. Cor. 2.50, legat în pânză Cor. 3.50 plus 20 fileri porto.

De vânzare la toate librăriile din țară prețum și la

Editura W. KRAFFT în Sibiu.

A XXIX-a

LOTERIE de STAT de BINEFACERE

reg. ung. pentru scopuri de folos public și de binefacere. — Loteria aceasta are 14,885 de câștiguri, în preț total de 475,000 Coroane, cari se plătesc în numerar.

Câștigul principal 200,000 Coroane în numerar.

Mai departe:		10 câștiguri à . . . cor. 250 cor. 2.500	
1 câștig principal de . . . . . Cor. 30.000	20	" " " " " 200	" 4.000
1 " " " " " " 20.000	40	" " " " " 150	" 6.000
1 " " " " " " 10.000	100	" " " " " 100	" 10.000
1 " " " " " " 5.000	200	" " " " " 50	" 10.000
5 Câștiguri à Cor. 1000 . . . . . " 5.000	2500	" " " " " 20	" 50.000
5 " " " " 500 . . . . . " 2.500	12000	" " " " " 10	" 120.000
		14885 Câștiguri laolaltă . . . . . Cor. 475.000	

Tragerea irevocabil la 14 Decembrie 1911. = Un loz costă 4 Cor.

Lozuri să afie la Direcțiunea de loterie reg. în Budapesta (Oficiul principal de vamă), la toate oficiile postale, de dare și de sare, la toate gările și în cele mai multe trafici și case de schimb, atât în Ungaria cât și în țările Austriei. 325 1-6

Planul loteriei se trimite la cerere gratis și franco.

Direcțiunea ces. reg. de loterie.

Auleo!

Afurisita de tusă mă inneacă.

La tusă, răgușală și întrocunare ajută sigur și repede

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare.

Un carton 1 cor. și 2 cor.

Carton de probă 50 fl.

Depoul central:

farmacia „La palatin“

Budapest, VI., Váci körut 17.

Trăiască

Pastilele lui Egger mă scăpară iute.

In Sibiu să poate căpăta la Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Karl Pissel, August Teutsch.

In Sebeș la Wilhelm Lederhilger și Ludvig Binder.

288 6-26

Prăvălie nouă!

Neîntreçuți sunt în calitate, durabilitate și fasonul elegant

Papucii anatomici dela Moskovits

SIBIIU

Strada Cisnădiei Nr. 4-6.

Prețuri fixe, dar solide! — Lucru de primul rang!

Preste 50 de filiale proprii în Ungaria! 806 8-10

La filiala Moskovits din Sibiu se poate cumpăra tot felul de încălțăminte pentru dame și domni!

Ludovic Ferencz,

CROITOR DE BĂRBAȚI
SIBIIU, strada Cisnădiei Nr. 12,
recomandă p. t. publicului
cele mai noue stofe de vară
în mare asortiment

noutățile 59 41-

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stofe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestminte precum: Sacko, Jaquete, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stofe pentru pardisiuri și „Raglam“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebita atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționez un rînd complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă.

Loteria de clase

a 29-a reg. ung. priv.

110,000 Lozuri — 55,000 câștiguri

Tot al doilea loz câștigă!

Câștiguri principale:

1,000.000	200.000	80.000
600.000	100.000	70.000
400.000	90.000	60.000

etc. etc.

La clasa I.

322 2-4

Tragerea va fi în 16 și 17 Noemvrie a. c.

pentru care recomand și trimit lozuri originale, pe lângă prețurile oficioase de

Cor.	1.50	3.—	6.—	12.—
pentru	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{1}$

Julius Friede & Comp.

SIBIIU
Strada Cisnădiei 1.

colectură principală

BRAȘOV
Klostergasse 23.

Comandele se fac mai simplu prin mandat postal. La dorință se trimit lozuri și pe lângă rambursă. Cereți gratis și franco planul oficios al loteriei și Chebue-uri pentru trimiterea gratis a banilor. Informații se dau cu plăcere.

Frații Gömöri

Magazin dela fabrică
pentru mașini economice

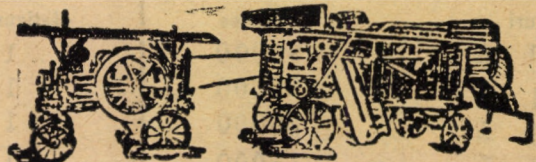
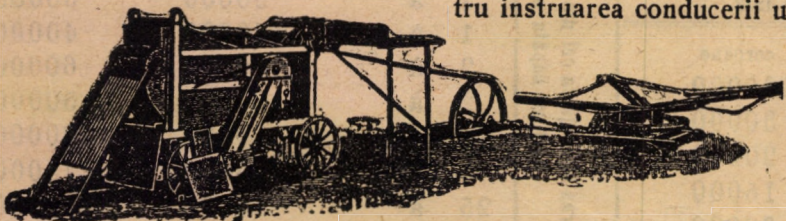

Budapesta,

IX., Boráros-
tér Nr. 2.

Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier K. & R. Jezek în Blansko.

NOU! NOU! Cea mai simplă și mai completă garnitură de Mașini de îm-blătit cu motor în timpul de acum. Pentru instruirea conducerii unei astfel de mașini se trimite gratis cumpărătorilor un monteu.

Construcția cea mai nouă.

83 32-52

Mai departe recomandăm economilor mașini de sămănat, construcția cea mai nouă, tăvăluguri pentru sdrobotul pietrișului și tot felul de mașini economice, apoi mașini pentru fabricarea de cărămidă, țiglă de coperit, țiglă de ciment pentru coperit, alte mărfuri de ciment, precum și forme de fier pentru fabricarea de țevi de ciment și țevi la fântâni și mașini pentru spargerea pietrii.

Vârtejuri de îmblătit și curățit, cari merg foarte ușor, cu întocmirea în formă de sac, prin ceea-ce cu ajutorul a 3-4 cai, foarte ușor se poate îmblăti.

Mașinile numite mai sus le liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată.

Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îi cercetăm noi acasă personal pe speșele noastre, prin

ceea-ce cumpărătorii cruță proviziunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesia mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Mașinile, cari au fost liferate prin firma FRAȚII GÖMÖRI, au fost bine primite preste tot locul și sunt recomandate cu căldură la toți economii.

Catalog și preliminar de speșe să trimite la cerere gratis.

De vânzare

să află **1 moară** cu motor de benzin, putere de 6 cai, împreună cu local de crăsmă și trafică, în o comună curat românească de 1300 suflete. Doritorii să se adreseze d-lui **Ioan Stoicuța**, paroh Borsómező, p. u. Alvinc. 326 1-3

Cel mai mare succes:

Peste 1000 garnituri de treerat cu motor în circulație

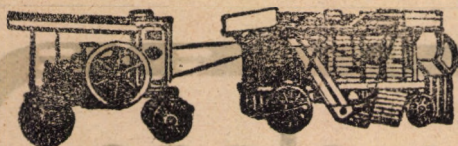
Vestitele garnituri de treerat cu motor

dela renumita fabrică de motoare

Kállai LAJOS

Budapest, Gyár-utca 28

să recomandă tuturor economilor pe lângă garanță deplină ca cele mai bune.

Invinge peste tot locul. | Catalog principal gratis.

Intre toate motoarele existente recunoscute ca cele mai simple.

162 23-26

Boltă românească în Agnita!

Subscrisul aduc la cunoștința onoratului public din Agnita și jur, că mi-am deschis o prăvălie bine asortată cu următoarele mărfuri: **Pânzături și joljuri** de toate calitățile, **cartoane, barcheturi velour** și de ațică, **bumbacuri și torturi** de lână, **ștofe de păr, cârpe** de tot felul, **flanele și ciorapi** de iarnă, **broderii, acoperemânte de morți și costume românești**. — Ce se ține de bransa colonială sunt de vânzare: **Cafea, zahar, teiu, orezuri, făină** de cea mai bună, **petroleum** și alte mărfuri, cu prețuri foarte ieftine și serviciu conștientos.

Rugând onoratul public a-mi da binevoitorul său sprijin, semnez

Cu toată stima:

Ioan Milea

310 3-4

comerciant român în **Agnita**, lângă judecătoria.

Toate în case se scumpesc!

pânea, carnea, chiria c. etc., — numai **păpușii și chetele** executate în atelierul lui

Vasilie Ban la „Cisma roșie”

după cum se numește prăvălia lui, se ieftinesc 161 23-

Pentru ce? Pentru că această renumită **prăvălie de încălțăminte s'a mărit în casa proprie** și la fiecare păreche se trage jos chiria. De aceea el poate lifestra **păpuși buni și trainici** pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN SIBIU, Strada Ocnel (Burgergasse) Nr. 7. Casa proprie.

Dumineca deschis până la 10 oare înaintea de amezii.

COMANDELE DIN AFARA SE VOR EXECUTA PUNCTUOS CA ȘI PANA ACUM.

Publicațiune.

Prin aceasta să aduce la cunoștința generală, că după-ce înaltul minister reg. ung. de finanțe prin organele sale de controlă a efectuit revizia lozurilor clasa I. a loteriei de clasă reg. ung. priv. (a douăzeci și noua loterie), losurile s'au predat colectorilor principal spre vânzare mai departe. Planul de tragere aprobat de înaltul minister reg. ung. de finanțe să publică aci:

323 1-1

Planul loteriei de clasă reg. ung. priv. A 29-a loterie. 110.000 losuri, 55.000 câștiguri.

CLASA I. Depunere 12 cor. Tragerea: 16 și 17 Nov. 1911.		CLASA II. Depunere 20 cor. Tragerea: 13 și 14 Dec 1911.		CLASA III. Depunere 32 cor. Tragerea: 9, 10 și 11 Ian. 1912.		CLASA VI. Depunere 24 cor. Tragerea: din 20 Martie până în 18 Aprilie 1912.			
câștiguri	coroane	câștiguri	coroane	câștiguri	coroane	Cel mai mare câștig în cas de noroc coroane 1,000.000 (un milion)			
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000				
1 à	20000	1 à	25000	1 à	30000				
1 à	10000	1 à	10000	1 à	20000				
1 à	5000	1 à	5000	1 à	15000				
3 à	2000 6000	3 à	3000 9000	3 à	10000 30000				
5 à	1000 5000	5 à	2000 10000	5 à	5000 25000				
8 à	500 4000	8 à	1000 8000	8 à	2000 16000				
30 à	300 9000	20 à	500 10000	10 à	1000 10000				
100 à	100 10000	110 à	300 33000	120 à	500 60000				
3350 à	40 134000	4350 à	80 348000	4850 à	130 630500	Cel mai mare câștig în cas de noroc 500, va căpăta premiul			
3500 câșt.	cor. 263000	4500 câșt.	cor. 528000	5000 câșt.	cor. 916500				
CLASA IV. Depunere 40 cor. Tragerea: 6, 7 și 8 Februarie 1912.		CLASA V. Depunere 32 cor. Tragerea: 1 și 2 Martie 1912.							
câștiguri	coroane	câștiguri	coroane						
1 à	90000	1 à	100000						
1 à	30000	1 à	30000						
1 à	20000	1 à	20000						
1 à	15000	1 à	15000						
3 à	10000 30000	3 à	10000 30000						
5 à	5000 25000	5 à	5000 25000						
8 à	2000 16000	8 à	2000 16000						
10 à	1000 10000	10 à	1000 10000						
120 à	500 60000	120 à	500 60000						
4850 à	170 824500	3850 à	200 770000						
5000 câșt.	cor. 1120500	4000 câșt.	cor. 1076000						
						33000 câștiguri și premiu cor. 10,555.000			

Pentru tragerea clasei I. care să face publice în **16 și 17 Noembrie** a. c. în prezența autorităților de controlă de stat reg. ung. și în prezența unui notar reg. în sala de tragere, să pot căpăta losuri la toți colectorii ai loteriei de clasă reg. ung. priv.

Budapesta, 22 Octomvrie 1911.

Direcțiunea loteriei de clasă reg. ung. priv.

TOLNAY.

HAZAY.